Повест

Нюансите на октомври

02. Октомври – 06. Ноември 2017 г.

Автор: Кремена Каменова

„Човек е нещастен, защото не знае че е щастлив.”

Ф. Достоевски.

„Ако светлината в теб е тъмнина, то колко ли голяма ще е тъмнината.”

Нов Завет, Евангелие от Матей.

„Илюзията, която ни крепи е по-скъпа, отколкото хиляди истини.”

А. С. Пушкин.

1

Градът бе изпъстрен с топлите бежови и кадифени нюанси на есента и украсен от златистите нишки, извиващи се в пространството. Листата – жълти, охрови, зелени – падаха в красив танц на земята и невидима вълшебница като че тъчеше безкраен шумолящ килим от тях. Оголените клони леко шептяха, но под звуците на южния вятър, техният тих говор постепенно се превръщаше в мелодия. Меките тонове на този провокативно разголил се сезон, заглушаваха обичайната пустота и сивота на студения град. Сега преобладаваха цветовете на капучиното и крем-карамела. Всичко се завъртваше в бърз водовъртеж и сетне изчезваше все едно никога не бе съществувало. Видимото сякаш бе статично – декорация, която представляваше само един фон. Но същевременно то бе и израз на движения, чувства и емоции – сцена, на която се преплитаха множество събития и съдби. Всяко едно действие се повтаряше, но и всяко едно повторение се различаваше от предходното. Същевременно несъвместими съдби се пресичаха като че ли по строго определен ред и по този начин следствието на дори едно незначително действие разкриваше неговата причинност.

Някъде към шест сутринта, една касиерка, живееща в близкия осеметажен блок, бе позвънила в полицията. Жената, вече на видима възраст, решила да се отбие встрани от входа и по-точно няколко метра по нататък, след полето с дървета, за да отиде при уличните кучета, които хранеше всяка сутрин, когато се натъкнала на два трупа. Веднага позвънила в полицията и зачакала служителита на реда да пристигнат. Междувременно, информиран за случая, районният инспектор се свърза с поркурора в районната прокуратура. Последният издаде заповед на следователя, за да може да започне разследването. Районният инспектор, заедно с двама полицаи тръгна към местопроизшествието. Оградиха с жълта лента с черен надпис на английски «crime scene –

do not cross» мястото около труповете и отцепиха района. Пристигнали тук, те започнаха да оглеждат за улики. Веднага след това районният прокурор изпрати следователя, асистентите му и съдебния лекар при блок № 3, където впрочем се бе развило самото убийство. След като Евгений Монев, следователят, се озова на местопрестъплението, районният инспектор му докладва резултатите от огледа. Съдебният лекар-патолог направи първичен оглед на труповете, като извършваше прегледа с ръкавици и маска на лицето. Медицинското лице трябваше да изкаже предположение пред следователя за това кога и как са убити двамата мъртви. Бяха направени както пълни фотографии на местопрестъплението, така и цветни снимки на жертвите. Щяха да се вземат и ДНК-анализи от кръвта. Откритите косми от коса бяха поставени от асистентите в пликче и щяха да се пратят в лабораторията за изследване.

Евгений Монев беше добър физиономист, но освен това помнеше дълго разговорите си с различни хора и умееше да разграничава същественото от несъщественото. В паметта му, обаче, се запечатваха детайлите дори и в ежедневието – жестове, изражение на лицето. Но най-голямо внимание Евгений отделяше на походката и облеклото на минувачите и на начина по който се държат те. Вероятно това бе професионално изкривяване, каквото бе и подозрителността му към всички, които го заобикаляха и паталогичната му и неоснователна ревност, която изпитваше към собствената си съпруга. Отвеяност, но и практичност; мнителност, наблюдателност, но и разсеяност се преплитаха в характера на следователя.

Монев огледа щателно местопроизшествието. Един от убитите бе жена на около тридесет годишна възраст. Тя лежеше по корем, като очевидно бе прободена с остър предмет в гърба. На два метра от нея се намираше трупа на мъжа. Той бе на приблизително същата възраст и неговата хубост си личеше, въпреки че вече бе с мъртвешко и изблeдняло лице. По шията на мъжа си личаха следи от удушване с въже, или по-скоро от опит за удушаване. Очевидно убиецът не бе успял да го умъртви по този начин и също го беше пробол, само че в гърдите. Вероятно преди да умре, жертвата се бе борила с престъпника. Монев търсеше следите от стъпки в пясъка, както и следите от биологичен произход, а именно кръв. Натъкна се на една стъпка, която се намираше

малко по-настрани, точно в посока, обратна на посоката, от която са идвали жертвите. Тази следа започна да се изследва с възможно най-голяма внимателност. Следователят имаше тежка, но отговорна работа, при която трябваше да разследва и обмисля всичко до най-малката подробност, но и да действа бързо и енергично. Трябваше да се разгледат различните възможни версии както за времето и мястото на извършване на престъплението, така и за способите и средствата, използвани за убийството. Не бе все още ясен и броят на извършителите. Възможно бе това да е било хулиганско проявление, опит за кражба или пък умишлено деяние.

Наоколо бяха започнали да се събират хора – обикновени зяпачи и съседи. Един мъж, някъде към петдесет години и с прошарена вече коса, се доближи до Монев, който в този момент разговаряше с един от помощниците си.

- Вие ли сте следователят? – попита той.
- Да, кажете – някак разсеяно и замислено отвърна Монев.
- Мисля, че знам нещо, което може да Ви помогне.

Евгений се усмихна леко и се отдалечи, правейки знак на човека да го проследи. След което попита:

- Какво имате да ми казвате?
- Не знам дали трябваше въобще да се обърна към Вас, може би не постъпвам добре, като набеждавам някого за дадена смърт…но и ако си мълча, ще ми тежи. Аз не искам да обвинявам никого, а просто да разкажа каквото знам. Моля, нека самоличността ми да не бъде разкривана.
- Бъдете спокоен – отвърна Монев.

Вчера вечерта, у моя съсед Станислав Николов дойдоха гости. По едно време избухна скандал. Помня как Станислав и убитият се гонеха по стълбището. Излязох от моя апартамент, за да видя какво става и гледам, че те хвърляха ножове един срещу друг. После се озоваха извън блока. След тях излезе и някаква жена, предполагам тази, която също е убита.

Монев изслуша свидетеля и веднага влезе във входа на блока, качи се на третия етаж, където живееше предполагаемия заподозрян и почука на вратата. Първоначално никой не отговори. След петото позвъняване, от апартамента се появи млад мъж, широкоплещест и с уморено, измъчено от пиянството лице. Щом узна, че при него се намира следовател Монев, веднага се разбуди и стреснато се огледа. Защо го търсеше този човек, какво искаше от него? С ужас изслуша какво се е случило край неговия блок и припомняйки си какво се беше случило предната вечер, установи, че е главният заподозрян за убийството на приятеля си. Но нима именно неговия приятел бе мъртъв?

- Но как така…. Тошко и Елена са мъртви?
- Вие може би знаете нещо за това? – поде Монев.

Станислав Николов се разтрепера вътрешно целия от гняв, но спокойно отвърна:

- И защо трябва да знам?
- Първо трябва да слезете да разпознаете труповете – отвърна следователя.
- Какво искахте да ме попитате с това, че трябва да знам? Обвинявате ли ме в нещо? – извън себе си извика Станислав. Сетне си спомни, че бе заобиколен от следователи и полицаи и отново възвърна предишния си каменен израз на лицето.

Все пак Николов последва Монев за разпознаването на труповете. Заподозреният не бе арестуван, но нямаше право да напуска адреса си, докато течеше следствието. След като бе установена самоличността на труповете, покриха телата с найлони и с носилка ги вкараха в линейката, с която бе пристигнал съдебния лекар. Щяха да откарат убитите в съдебна медицина, където патологът щеше да направи разрези и да разбере как точно е настъпила смъртта. Въпреки, че бе открит предполагаемия убиец, Монев все пак се свърза с информационната банка, за да събере данни за подобни убийства – трябваше да се проверят досиетата на престъпниците, излезли от затвора, за да се установи почеркът на самото деяние. Следователят щеше да извика по-късно Николов в кабинета си, за да извърши разпита с него, но след като разследването приключи, се отправи към дома на Тодор за да уведоми роднините за смъртта му.

Велизарови живееха в огромна къща, която се намираше в самия център на големия град. Това бе двуетажна постройка, занемарена отвън, но с добре обзаведен и поддържан интериор. Най-големият от братята бе вече покойният Тодор, който работеше от известно време като инженер в един от незакритите след края на социализма завод. Двадесет и девет годишния му брат Андрей бе завършил история и работеше в етнографския музей. Младият мъж обичаше повече от всичко алкохола, цигарите и жените и не можеше да се отърси от тези така привлекателни свои страсти. Гавраил, третият брат, бе току що завършил висшето си образование и сега работеше като учител по философия. С Велизарови живееше и Катерина Михайлова, съпругата на Тодор. Тя се беше оженила за последния на двадесет и пет годишна възраст и вече бяха изминали две години на брака й. Работеше на административна служба и не мислеше да създава потомство. Мисълта, че трябва да поеме отговорност за някого другиго и да се грижи за него, й тежеше.

Когато Евгений Монев пристигна в къщата на Тодор Велизаров, свари цялото семейство заедно. Всички бяха седнали на закуска около масата във всекидневната и появата на чужд човек в този така ранен час, силно ги обезпокои. При извънването на звънеца Катерина, все още облечена в светлосиния си сатенен халат и с ролки на косата, изтърва чашата с шоколад, която държеше в него момент. Сетне бързо се засуети да почисти порцелановите парчета по плочките и се завтече твърде енергично към банята, за да вземе нужните вещи, с които да почисти пода. В това време Андрей се запъти към входната врата. Когато стигна до портата, някакво странно, но същевременно ужасяващо предчувствие обзе душата му. Щом зърна Монев, като насън хвърли поглед към визитната картичка, която показа следователя и почти не чу думите на последния. Все още като в мъгла му отвори вратата и го покани да влезе в къщата. При шума на стъпките сърцето на Катерина бе започнало да бие силно. Младата жена искаше да избяга далеч от тук, но не можеше да го направи, въпреки паник атаката, която бе завладяла психиката й.

- Тодор ли е убит? – изведнъж попита Гавраил, щом видя че Андрей въвежда някакъв непознат.
- От къде ти хрумват подобни мисли! – с някакъв ужасен и непознат за самия нея глас го скастри Катерина.

Още щом влезе в стаята, на Монев му направи впечатление външния вид на Катерина. Очите й бяха потънали в орбитите и сенките под тях издаваха някакво страшно страдание. Състареното й лице, пребледняло и с посинели устни, бе застинало в безизразна маска. Ръцете й трепереха и си личеше, че тя едвам се държи на краката си. Когато Монев съобщи, че Тодор е убит, Катерина заплака неутешимо. Страничен наблюдател веднага би си помислил, че тя страда за загубата на съпруга си – за любимия, когото повече нямаше да види, за мъжа, умрял в разцвета на годините си, за човека, не изживял живота си. Но Михайлова плачеше така истерично заради себе си. За това, защото не знаеше какво да прави от тук насетне; за това, че животът й се бе объркал изведнъж. Може би някъде дълбоко в себе си съжаляваше за нещастието, което се беше случило с Тодор, но вече беше късно – той не беше сред живите и времето не можеш да се върне назад.

- Катя, успокой се – мило каза Гавраил, който винаги поставяше чуждата болка пред собствената си, и прегърна младата жена – да я изведем ли?
- Не – строго отвърна Монев – имам да ви задавам няколко въпроса…и на трима ви. След което ще се наложи Катерина Михайлова да дойде с мен.
- Защо? – извика вдовицата и цялата обзета от ужас изкрещя – Няма да дойда с Вас. Не виждате ли как страдам?
- Виждам – отвърна тихо следователя и сетне добави – Убийството най-вероятно се е случило вчера вечерта, събота, към дванадесет и двадесет през нощта. Убиецът е бил мъж, но все още не знаем дали е действал със съучастник. Предполагаме, че най-напред е нападнал жената в гръб и я промушил най-вероятно с нож. Тодор може би не е бил точно до Елена. Така се казва любовницата на Тодор. Може би е бил на известно разстояние от нея. След това убиецът е видял и Тодор, който се е завтекъл към умиращата. Предполагаме, че са се сбили и убиецът се е опитал да го удуши. След това е промушил и Тодор в гърдите. Не е взел нищо от вещите им, за това предполагаме, че е било или умишлено убийство или хулиганска проява.
- Може би е било хулиганска проява – вметна Катерина плахо.

Монев се вгледа внимателно в лицето на Мирославова, сякаш опитвайки се да разбере нещо и отвърна:

- Бъдете спокойна. И без Ваша помощ ще разрешим случая.

Младата жена се смути и погледна с цялата омраза на която бе способна към Монев. Последният се престори, че не забелязва това, но бе изключително поразен от хладнокръвния отговор на Мирославова. Сетне Монев се опита да разбере нещо повече за свадата, избухнал същата тази събота. Предния ден, а именно същата тази злощастна събота, някъде към шест следобед, се бе разразил голям скандал между Тодор Велизаров и съпругата му Катерина, за който скандал впрочем услужливо разказаха на следователя няколко съседа. Тодор, както обикновено, се канел да излезе с приятели, когато Катерина, побесняла, изпаднала в един от обичайните си хистерични пристъпи. От къщата се дочули нейните думи: „кучи син“, „копеле“, „да пукнеш дано“. Сетне се чул шум от счупени чаши и чинии, както и неистов женски писък, подсказващ отчаянието, в което била изпаднала Катерина. Последната се нахвърлила ожесточено да бие Тодор, както той разказал на брат си половин час по-късно, когато се чули по телефона. Стана ясно, че след като Михайлова започнала да удря Велизаров, той я ударил за пръв и последен път през живата си. Тогава Катерина го блъснала по извитите стълби, водещи към първия етаж. Тодор изчезнал без да каже нищо, а съпругата му изпаднала в хистеричен ступор, започнала да се търкаля и извива по пода. Впрочем Михайлова съвсем неохотно допълни тези подробности, след признанието на Андрей, който нямаше намерение да скрива каквото и да е било от живота на мъртвия си брат. Двамата Велизарови наистина не искаха да укриват нищо. С това приключи и посещението на следователя.

Монев трябваше да си тръгне, тъй като имаше да пише един от многобройните доклади до прокурора по разследването, както и да посети родителите на Елена, убитата любовница и да снеме показания от свидетелите. Следователят съобщи на Катерина, че я очаква, както и очакваше Станислав Николов на следващия ден, понеделник, в кабинета си за разпит.

2

Тази сутрин слънцето свенливо бе започнало своята обиколка в небето, а червените му отблясъци се отразяваха във въздуха, предизвиквайки кървави бои в синия лазур. Беше започнало да се захлажда, въпреки че лятото бе продължило някак уморено и изхабено до края на септември. Хладният вятър, който брулеше листата на дърветата, все още галеше нежно кожата. Някъде по времето когато слънцето се приплъзваше по все още спокойните води на морето, в друга част на града Адалия Петрова се разположи на една пейка в непозната градинка. Младата жена беше тръгнала към дома на Велизарови, за да разбере какво точно се е случило с брата на Андрей. До девет часа тя трябваше да е стигнала работното си място, но въпреки че бързаше, седна да изпуши една цигара.

Адалия беше двадесет и пет годишна хубавица. Беше завършила журналистика и сега работеше към един от най-популярните вестници в града. В свободното си време четеше художествена литература, като междувременно и сама пишеше стихове и разкази. Външният ѝ вид напълно отговаряше на нежната ѝ натура и сприхавия ѝ характер. Лицето ѝ излъчваше нещо твърде невинно и детинско. Скулите ѝ бяха съвсем леко впити, като долната челюст се заобляше едвам доловимо, носът бе естетично очертан, черепът ѝ имаше красива форма, а очите ѝ – сини и източни – блестяха с някакъв пламък. Косите ѝ – дълги и тъмни – се спускаха по рамената свободно.

Младата жена продължаваше да седи на пейката в тази градинка, крайно заинтересована от човека, който се бе разположил в съседство. Това беше един нещастен, смазан от живота чудак, вероятно отхвърлен от хората. Изведнъж той се изправи и се приближи към Адалия, започвайки да говори бавно:

- Тук наблизо има аптека…
- Къде? – попита младата жена. Тя не се учуди от този разговор, тъй като често ѝ се случваше аутсайдери, психично болни, клошари и гледачки да я заговарят.
- На ъгъла.
- Не знам това. Не съм от този квартал.

- Така ли? На ъгъла има аптека. Не ми достигат осемдесет стотинки, за да си купя лекарството. Биха ми урбазон. Инхалаторът ми свърши. Аз понеже съм асматик – сетне погледна към цигарата на Адалия и добави – но и аз пуша.

Петрова погледна по-внимателно към чудака и видя, че той държи вентолин и рецептурна книжка.

- Аз също нямам пари – отвърна леко гузно младата жена.
- Само осемдесет стотинки! Колко хора попитах, никой не ми даде! А тази праскова… вземи я – и мъжът подаде една половинка праскова, която вече беше отхапана.
- Не, благодаря. На диета съм – излъга Адалия.
- Един плод няма да развали диетата!
- Има само месна диета – отвърна Петрова, очаквайки вече, че човекът ще се впусне в обстоен разговор относно хранителните режими.
- Как така? От месото се пълнее. Аз познавам една вегетарианка, която яде само пилешко и риба. От риба не се пълнее. Можеш да ядеш колкото искаш риба!
- Да, да – отвърна бързо и разсеяно Адалия, на която този човек вече й досаждаше.
- А цигара? Цигара можеш ли да ми дадеш? – отчаяно попита мъжът.
- Не – несигурно отвърна младата жена – имам само една цигара. Нямам и пари – излъга отново Адалия.
- Аз работя в месарския завод – продължи чудакът – Там работеше и баща ми. Извозват ни с автобус до там. Общ работник съм и надницата ми не стига.

Човекът продължи да говори, но на Адалия, която както вече споменахме, често разговаряше със странни хора, й доскуча. Тя стана и си тръгна. Продължи да върви напред бързо и съсредоточено, както вървеше, когато беше сама. Наблюдаваше лицата на хората и израженията им, но това често я изтощаваше психически. За да се абстрахира от случващото на около, тя започваше да си мечтае как става известен писател, как всички хора, които са се отнасяли зле с нея, лазят в краката й и я молят за прошка. Друг път съзнанието й рисуваше любовни сцени, тъй като по природа Адалия винаги трябваше да бъде влюбена. В момента, във който спираше да мечтае за някого, изпадаше в депресивно състояние. Когато младата жена се умори да наблюдава хората и да следи и най-малката

подробност, която я заобикаляше, потъна в своя, за голяма радост, красив и щастлив свят. За късмет, още преди година и нещо бе започнала да изпитва хубави емоции и сега се наслаждаваше на това откритие спокойно, без да се притеснява, че хората – познати и непознати – ще я укорят за помислите ѝ, ако случайно ги разгадаят по поведението ѝ. Все пак в един момент Адалия се стресна при вида на една госпожа. Петрова винаги се смущаваше от по-възрастни жени, които извършваха някакъв физически труд. Наблюдаваше ги как уморени, почти измъчени работят или просто вървят. В такива моменти се сещаше за майка си, много болна жена, която готвеше на Адалия и се грижеше за нея, тъй като последната беше ленива и често изпадаше в душевни кризи. На младата жена, разбира се, ѝ беше гузно, но тя бе станала толкова уморена и изтощена и постоянно ѝ се спеше, че ѝ струваше много усилие да направи каквото ѝ да е било. Адалия имаше чувството, че е разглезена, тъй като витаеше в свои си пространства, както ги наричаше и усещаше много добре, че е в тежест на семейството си, но просто не можеше, не можеше да направи каквото и да е било. Тя бе силно привързана към майка си и когато с нея се караха, страдаше много. До една определена възраст не искаше да разочарова родителите си.

Когато се влюби в Андрей, тя имаше усещането, че изживява любовта на родителите си. Чувстваше, че нещо ще се скъса в нея, ако дори за миг се раздели с Андрей Велизаров. В него имаше нещо много мъжествено, еротично-магнетично, нещо потайно и страдалческо. Същевременно той бе открит, искрен, благороден подобно на братята си и излъчваше южняшки, средиземноморски чар. Привличаше я неустоимо и я караше да се чувства спокойно. Когато със седмици не го виждаше, тя се опитваше да го забрави и страдаше ужасно, щом в минутите на проблясъци осъзнаваше, че той не се интересува от нея. Но сетне се успокояваше, представяйки си, че той е влюбен в нея и търси. Тя живееше в мислите си с него и това сякаш ѝ беше достатъчно. Слушаше песните, които свързваше с него, препрочиташе етюдите, които му беше посветила; пазеше грижливо в една кутия и най-дребните неща, свързани с него и часове наред разглеждаше снимките му. Във въображението ѝ тя и Андрей представляваха двойка влюбени. Младата жена си спомняше всички срещи с него, но съзнанието ѝ неуморно рисуваше нови, измислени

картини с Андрей. Единствено той присъстваше в еротичните й фантазии. След като постоянно мислеше за него, трябваше ли да го кара да се влюбва в нея? Може би не. Да си представя, вероятно бе единственото, което можеше да направи.

Разсъждавайки по този начин, Адалия вървеше към къщата на Велизарови. Искаше час по-скоро да разбере какво се случва там, но и да се срещне също така с Андрей, който в този момент страдаше. Вчера вечерта се бяха чули и той й беше казал за смъртта на Тодор. Когато Петрова стигна до двуетажната сграда, позвъня на звънеца. Отвори й Катерина, която очевидно цяла нощ не бе могла да спи и вероятно сега бързаше да отиде при Евгений Монев, за да може час по-скоро да се свършва с това мъчение – разпитът, на който той смяташе да я подложи.

- Катя…Катя…- превъзбудено заговори Адалия и се опита да прегърне Мирославова, но последната се отдръпна.
- Стига! Няма какво да ме съжаляваш – отвърна нервно Катерина и се засмя някак не естествено.
- Къде отиваш толкова рано?
- Да се поразходя. Но утре сутрин трябва да отида при следователя.
- Но какво става? Защо? Какво искат от теб? – разтревожено попита Адалия и предложи – да дойда с теб.
- Не…няма нужда – отвърна Катерина и побърза да излезе от двора на къщата.
- А ти…ти как си след…след…

Катерина погледна Адалия някак безчувствено, а погледът й беше объркан и налудничев. Нима можеше да понесе повече болка? Нима можеше да спи спокойно и да не обръща в съзнанието си хиляди образи? В същото време някаква безтегловност и груба незаинтересованост бяха обхванали съзнанието й. Какво искаха всички от нея? Защо идваха и я съжаляваха, защо й поднасяха съболезнованията си. Тя просто желаеше да остане насаме със страховете си, искаше да избяга, но не знаеше къде да отиде. Какъв лек можеше да открие за треската, която вече я беше завладяла? Катерина не отвърна нищо и просто продължи по улицата. Всичко това се стори твърде странно на Адалия, която впрочем искрено съчувстваше на Катерина, с която напоследък се бяха сближили.

Петрова се развълнува от това, че ще се срещне с Андрей – от доста седмици насам не се бяха виждали. Всеки път, когато се срещаха тя се чувстваше така, сякаш чувствата, които изпитваше към него се усилват. Андрей беше истински красавец. Средновисок, с атлетично, стройно и мъжествено тяло. Обличаше се много стилно, но на него биха му отивали всякакви дрехи. Той се обличаше в по-тъмни цветове, но вероятно му подхождаха най-вече белите дрехи, които подчертаваха южняшкото му излъчване. Мургавостта, впитите страни и оформените скули, плътните сладострастни устни, правият изящен нос носеха усещането за неустоимо привличане. А очите му – кафеви, с източна форма, излъчващи интелигентност, нравственост и доброта, имаха някакъв приказен оттенък. Младият мъж, както споменахме вече, бе по-голям от Гавраил и бе съзрял доста рано. Интелектуалното му развитие бе изпреварило това на по-голяма част от връстниците му. Беше се научил да чете и пише рано и дори едно лято, някъде към втори – трети клас, беше прочел около стотина книги-игри. Пишеше изключително без правописни грешки, но почеркът му бе много красив. От много малък знаеше, че иска да се занимава с история и за това и беше завършил тази специалност, която сега практикуваше. Преди това, за да се издържа, работеше докато следва, но още като ученик бе сменил много занаяти. Беше чел много исторически книги, беше учил с желание история и сега се беше превърнал в истински професионалист.

Когато Петрова позвъни на вратата на самата къща, отвори Андрей. Младата жена не можеше да го познае – толкова се беше променил той. Някак хладно Велизаров я покани у дома и почти не обели дума. Адалия искаше да го утеши, но не знаеше какво да каже, а той само палеше цигара от цигара и пиеше някакъв алкохол. Постояха така известно време в мълчание. Когато Петрова се опита да го прегърне, той я отблъсна от себе си. Сетне тя си тръгна така, както и беше дошла. От доста време Адалия и Андрей бяха свързани единство с приятелство – сякаш нищо от страстта, която Петрова изпитваше към Велизаров не бе останала. Сега младата жена бе разстроена, заради смъртта на Тодор и беше дошла, за да види Андрей, просто за да го види. Не знаеше как да му помогне, да го успокои. Сякаш се страхуваше да не го накара да страда още повече. Искаше да се приближи до него, но не

смееше да го направи. Когато се тръгна го погледна някак тъжно и ѝ се стори, че той леко се усмихва.

3

В понеделник Станислав Николов влезе в кабинета на Евгений Монев съвсем опечален и с изтощен от нервна напрегнатост на ума вид. В стаята го очакваха не само следователят, но и двама полицаи, както и протоколчикът, който щеше да записва всяка една дума от разпита.

- А, Вие ли сте? – някак доволно попита Монев вместо поздрав – Заповядайте, седнете.

Младият мъж се настани на бюрото срещу следователя и с отвращение погледна към него. Защо беше нужна тази привидна изкуствена учтивост, за какво беше нужно това лицемерие?

- Нека не губим време – предложи Монев. – прегледах досието Ви и забелязах една, така да го нарека, незначителна подробност във Вашата биография.

Николов започваше да изпитва неописуем гняв към този човек, който наблюдаваше и най-дребната промяна в лицето му. Впрочем, младият инженер вече знаеше какво ще му каже следователя и се прокле за сприхавостта и избухливостта си – характерни особености, с които вечно предизвикваше скандали.

- Задържан сте преди шест години за хулиганство и побой, ако не се лъжа.
- Да, така е – отвърна тихо Станислав, след няколко секунди мълчание.

Защо Монев го питаше за нещо, което вече беше успял да узнае? Какъв беше този театър? Впрочем, следователят, виждайки колко е докачлив Николов и как се вълнува, реши да приложи към него емоционален подход:

- Очевидно чувството Ви за справедливост играе само тогава, когато трябва да защитавате единствено собствените си интереси?

- Прекалявате! – скочи от мястото си Станиславов, целият обхванат от гняв, заради тези неоснователни обвинения.
- Не се вълнувайте! – спокойно му отвърна Монев – Все още нищо не се е случило с Вас. Твърде превъзбуден сте и си въобразявате, че прекалявам. Впрочем, по същия начин ли се ядосахте, заради подобна дреболия нея вечер?
- За Вас всичко това е дреболия, така ли? – крайно разочарован и в чувство на безизходица почти извика Николов.
- Отговорете ми! – настоя със суров глас Монев.
- Не съм се карал за дреболия, уверявам Ви – с някакво желание да докаже на този човек, че не е толкова лош, за колкото го мисли, каза Станислав.
- А за какво тогава?
- Не мисля да отговарям на въпроса Ви.
- Защо, страх ли Ви е? – попита Монев с насмешка, за да го провокира да говори – Виждам, че треперите.

Станислав наистина беше в треска вътрешно, но как бе възможно следователят да е разбрал за това така прикрито състояние?

- Какво искате в крайна сметка от мен? Подозирате ме! Смятате, че аз съм убиецът?
- Не ми задавайте въпроси Вие. По-добре ми отговорете!
- Не желая да Ви отговарям!
- Щом е така…имаме цялото време да разговаряме. Аз съм търпелив и ще почакам. Поне да си бяхте измислили причина за избухването си онази вечер. Защото именно Вие сте започнали кавгата с Тодор!

Николов мълчеше, отбягваше погледа на Евгений Монев. Нервно потрепваше с десния си крак, а очите му издаваха някаква огромна мъка.

- Вие ли започнахте кавгата? – повтори въпроса си следователят и след като заподозреният нищо не казваше, попита – Кажете ми…защо така упорствате? Защо не искате да ми съдействате?

За миг Станислав размисли, поуспокои се, но тъй като лесно се засягаше, върна разпита малко по-назад.

- Разберете ме! Аз не се страхувам да говоря! Самият аз съм много объркан, много нещастен. Загубих Тодор не само като колега, но и като приятел! И аз имам чувства, въпреки, че според Вас съм някакво бездушно същество. Не знаете как съжалявам. От какво огромно чувство за вина страдам! Защото… - и изведнъж Николов млъкна, а потъмнелите му очи, с този натежал поглед, се устремиха към пода.

След продължилата половин минута тишина, Монев довърши изречението на заподозрения:

- Защото Вие сте били влюбен в Елена.

При тези думи, Станислав, смаян, скочи от мястото си и заеквайки каза:

- Измъчвате душата ми, а Вие…Вие знаете всичко.
- Нека започнем отначало – по-спокойна каза Евгений Монев – но този път ще Ви помоля да отговаряте на зададените Ви въпроси.

Напрегнатата обстановка сякаш бе отстъпила място на някакво странно затишие. Вълнението, което като че ли обхващаше цялото съзнание на Николов, почти се бе изпарило. Евгений Монев попита:

- Имали ли сте връзка с убитата?
- Да.
- Какви бяха отношенията ви?
- Странни. Тя не искаше да разгласяваме за връзката си.
- Защо?
- Не знам. Не ми е казвала защо иска така.
- Подозирахте ли я в изневяра?
- Постоянно.
- А тя в действителност изневеряваше ли Ви?
- Не, поне не до сега.
- С Тодор ли Ви изневери за първи път?
- Да. А и аз узнах всичко едва онази злощастна нощ.
- Какво точно се случи тогава?

Станислав изведнъж придоби един твърде замислен вид. Опитваше се да си спомни всичко от онази нощ, но нещо сякаш му пречеше да проясни нещата в главата си. Сетне заговори някак развълнувано, но и провлачено, сякаш нещо нарочно го караше да не може да събере мислите си:

Нея вечер бях поканил няколко гости. Сред тях беше и Тодор. Пихме, пушехме, слушахме музика и разговаряхме. Един колега непрекъснато разказваше весели истории. Елена… с нея не живеехме заедно. Срещахме се рядко. Нея вечер все отскачаше до кухнята, уж за да донесе нещо. Пушеше твърде много, смееше се някак изкуствено на шегите на този мой забавен колега. Отбягваше дори погледите ми, сякаш се чувстваше неудобно в мое присъствие. До Тодор дори не смееше да се доближи. Преструваше се, че той не е сред нас. Аз все още нищо не разбирах. Не знаех нищо за тяхното предателство. Но Бог да ги прости…за мъртвите или добро, или нищо. После, по едно време, Елена излезе на терасата, за да подиша, както каза, чист въздух. Тя се задушаваше в затворени пространства. Винаги имаше нужда от простор. След малко на терасата излезе и Тодор, както обяви, за да помисли. Самата тераса е малка и от всекидневната не се вижда нищо. От вътрешната страна, от горе до долу, всичко е закрито от дебели, тежки завеси. По едно време, изпълнен със съмнения, се доближих до остъклената врата и дръпнах пердето. И какво да видя: те двамата, без никакъв срам, в моя дом, се прегръщаха и още малко щяха и да се целунат. Отворих вратата и ударих силно Тодор. Онзи не очакваше удара, олюля се, и грях ми на душата, за малко щеше да падне от терасата. Елена изпищя, сетне, обхваната от паника, хукна в хола и започна да плаче, а останалите жени се заеха да я успокояват. Отидох при Елена и й казах на всяка цена да остане в апартамента, за да си поговорим и да ми даде смислено обяснение за всичко. Докато й говорех, Тодор не мърдаше от мястото, на което беше застанал. Можеше да си тръгне, но не го направи и остана поради силното си честолюбие. Още повече се ядосах на реакцията му и посегнах да го ударя. Този път, обаче, той беше подготвен и едва не ми изби зъбите. Останалите стояха като вцепенени, никой не смееше да се намеси. Скандалът се изнесе на стълбището. Един съсед се показа от апартамента си. Тодор си тръгна бесен, а Елена хукна след него. Опитах се, кълна се, опитах се да я спря, но тя беше като обезумяла. И тя, както

и Тодор, бяха силно развълнувани. Не знам какво са правили зад блока. Но като познавам Елена, със сигурност е имало и караница, и хистерия. Не знам абсолютно нищо друго.

Гласът на Тодор се бе променил. Изблиците на гняв бяха изместени от разкаяние, съжаление и някаква мрачна, болезнена мъка.

- Сигурен ли сте, че не знаете нищо повече? – попита с подозрение Монев.
- Да, сигурен съм – и Николов го погледна с ясни очи.
- Защо, ако не сте Вие убиецът, се чувствате виновен?
- Защото…защото аз предчувствах от няколко дена, че ще се случи нещо лошо. Знаете ли, като я погледнех, Елена, и сърцето ми се свиваше. Такова състрадание изпитвах, когато се взирах в лицето й. Беше ужасно, ужасно. Опитвах ли се да уловя погледа й, усещах, че на Елена й предстои да преживее нещо ужасяващо. О, как ме тормозеше тази мъка!

Когато заподозреният спря да говори, Евгений Монев се обади:

- Тоест не Вие сте я убили?
- Какво…какво говорите, за Бога! – изуми се Станислав, силно потресен и почувства огромно замайване на главата – Аз…аз я обичах. И все още я обичам. Как тогава ще я убия?
- Но Вие сте голям ревнивец. Ако сте знаели по-рано за връзката им и сега ме лъжете? И сте измислили всичко предварително? Ако сте наели убиец, който да следи Тодор? Но не знайки, че е близо край Вашия дом, наемният убиец ги е видял. Искал е да убие Тодор, но на пътя му се е изпречила най-напред Елена?
- Боже мой! Боже мой! – хвана се за главата Станислав.
- Или Вие, в пристъп на ярост, сте ги последвали? – продължаваше Монев - Известно ми, е че сте излезли навън, с тях. Възможно е да сте носили оръжието със себе си. Защото, когато Елена и Тодор са слезли по стълбището, Вие сте се върнали за малко в апартамента.
- От къде знаете, съвсем наивно попита Станислав.

- Това ми е работата – отвърна Евгений Монев, като леко се усмихна – Какво правехте в апартамента?

В ума на Николов възникна чудата мисъл да отвърне през зловещ смях: «Взех оръжието», но едвам се сдържа да не го направи.

- Трябваше да взема едно лекарство.
- Какво е то?
- Това пък за какъв дявол Ви трябва? – раздразни се Станислав.
- Чакам отговора Ви.

Николов помълча известно време, след което отвърна:

- Успокоителни. Когато се изнервя, имам нужда от лекарство.
- Значи все пак получавате пристъп на ярост, който не можете да овладеете сам и прибягвате до разни средства – доволен, че изтръгна това признание от заподозрения, установи Евгений Монев.

Оше в първия миг, в който видя Станислав, следователят прозря, че той не само е избухлив, но и твърде горд по своята същност. Опитваше се да уязви слабите му места и така да го накара да разкаже колкото се може повече за случая. Въпреки това заподозреният стана донякъде симпатичен на Монев, но въпреки това последният гледаше да остане безпристрастен към него.

- Смесицата от алкохол и успокоителни води до отпускане – отбеляза все пак следователя.
- Да, така е! Бях се поуспокоил, когато слязох при тях. Отидох, единствено, за да кажа на Елена, че няма да простя предателството й, след което се качих в апартамента при гостите. Това е всичко, абсолютно всичко! Самата истина! – сега Николов говореше някак по-спокойно, но в гласа му се усещаше надеждата, че не е възможно той, изградил се вече професионалист и човек с добро сърце, да бъде обвинен.

След тези думи, на които впрочем не се доверяваше, Монев прекрати разпита и счете за необходимо, че няма смисъл да се занимава с този млад мъж за сега.

.

5

Въпреки, че Катерина Мирославова отиде рано в участъка, я повикаха доста късно. Това силно я разтревожи. Не можеше спокойно да стои на едно място и току подскачаше, когато край нея минаваха разни, улисани в работа служител. Когато най-сетне извикаха Катерина при Монев, тя силно се развълнува. От уплаха не знаеше как да се държи, въпреки че опитваше да придаде каменен вид на лицето. Още преди да дойде тук, дълго бе репетирала смелия поглед, който трябваше да покаже пред следователя. Едва влязла в мрачната стая, младата жена бе обхваната от едно летаргично състояние на духа. Не беше преодоляла все още кризата, в която беше изпаднала, както и ужасът който не й даваше покой и караше сърцето й да бие като лудо. Още щом влезе в кабинета Мирославова забеляза както протоколчикът, така и силуетите на двамата полицаи – жена и мъж. Катерина беше толкова отмаляла от тежки мисли, че седна на стола до бюрото, без дори да поздрави нормално и да изчака да я поканят.

- Добре ли сте? Искате ли вода? – някак съчувствено я попита следователят и сетне се обърна бързо към служителката – Василева, донесете вода!
- Не, не… - някак стреснато отвърна Катерина. Тя не искаше да вземе нищо от тези хора – Няма нужда, уверявам Ви!
- Да не сте болна нещо? – попита Евгений Монев, доволен, че му се беше удало случай да отвори темата.
- Не, нищо ми няма – отвърна несигурно Мирославова, като в същото време очите й не спираха да шарят из кабинета.
- Ето как понякога – започна изведнъж следователят – човек и сам не знае, че е болен! Главата ще му се пръсне от болка, припада, крещи, трепери, отбягва хората

или се заяжда с тях. Лицето му пребледнява, очите се замъгляват, а сенките под тях стават все по-големи. И най-интересното е, че такъв човек продължава да отрича истината и настоява, че е здрав. А защо настоява и той сам не знае! Може би от честолюбие.

- Какво искате да кажете с това? – попита Катерина, която до сега слушаше стреснато, но сега изведнъж придоби твърде решителен вид на лицето.

Следователят се засмя и каза някак развеселено:

- Може би искахте да ме попитате защо го казвам, с каква цел, но нещо Ви попречи. Или най-вероятно в паниката не намерихте подходящите думи? Или пък премервате всяка една дума внимателно?

Мирославова също се усмихна и отвърна:

- Напълно сте прав – но не уточни за какво е прав той.
- Няма защо да се притеснявате! – с някакъв мил глас я успокои Монев и сетне добави – Защото и Вие желаете колкото мен, ако не и повече, да разрешим случая.

Сега Катерина, цялата вцепенена от ужас, нито смееше да помръдне, нито да проговори. Смяташе, че и най-малкото движение, и най-кратката дума, ще разкрият състоянието, в което беше изпаднала.

- Знаете ли… човек трябва да пази здравето си – продължи Монев – Аз, например, и за най-малката болежка бягам на лекар! Съпругата ми все се смее на тази ми особеност, но какво да се прави! Не сте ли съгласна, че никой симптом не трябва да се пренебрегва?
- Съгласна съм – прошептя Катерина.
- Но понякога и да посещаваш специалист, не е достатъчно. Мислиш си, излекувал съм се, а симптомът се появява и то с още по-голяма сила – продължи като в унес следователят – така е и с психичните болести. Даже най-вече при тях. За това човек не бива да се радва предварително, а ежедневно да води упорита борба със самия себе си. Понякога това отнема години.

Мирославова мълчеше, знаейки че за сега е най-добре да не се обажда въобще и играеше с плата на полата си.

- Вие, например, посещавате ли лекар? – попита изведнъж Монев.
- Да – отвърна Катерина и цялата пребледня, но лицето й застина.
- Това е добре! Много добре! - потвърди някак замислено следователят и сетне попита – и последно кога ходихте на лекар.
- Сряда… – несигурно, но бързо отвърна младата жена и добави – отидох на очен.

Следователят очакваше подобен отговор, за това попита:

- Сигурна ли сте?
- Мисля, мисля.. че да.
- Очевидно имате твърда къса памет. Спомняте ли си след това да сте имали нужда от друг специалист?
- Значи…значи Вие знаете нещо? – с почти плачевен и истеричен глас попита Мирославова.
- Името на доктор Цветанов нищо ли не Ви говори?

При този въпрос Катерина получи тик на цялото тяло, но едното й око се притвори сякаш от външна сила.

- За кой Цветанов става дума? – попита младата жена, като че ли не знаеше отговора.
- Как за кой? – престори се на изумен следователят – За психиатъра Ви!

Мирославова изведнъж започна да се оглежда и цялата почервеня за това, че полицаите бяха чули за Цветанов.

- Не се безпокойте! – отново някак мило се обади Евгений Монев – те все едно не са чули нищо. А и за протоколчика не се тревожете!
- Аз не ходя на психиатър! – настоя грубо Катерина.
- Катя Мирославова, какъв човек сте само! Какво дете сте! Нима има нещо лошо човек понякога да прибягва до услугите на психиатър? Да не говори пък да отиде на психоаналитик! Какво срамно има в това?
- Какво Ви каза той? – разтревожи се младата жена.

Евгений Монев сякаш се замисли за секунда и отвърна:

- Нищо особено, ако трябва да бъдем честни! Че го посещавате от осем години.
- Какво друго Ви каза? – истерично извика Катерина.
- Обясних Ви! Нищо повече не ми е казал! Не може да издава каквото и да е било, защото така е професионалната му етика. Но няма значение! Ние всичко ще разнищим сега!

Катерина извади от чантичката си кутия с цигари. Ръцете й трепереха и в нервността си младата жена продължаваше да търси запалката.

- Тук не се пуши! – спря я Монев.
- Не може ли да се направи изключение?
- Не може! Аз самият съм страстен пушач, но правилата са такива, че на територията на сградата не се пуши.

Младата жена усещаше, че не може да стои повече тук. Реши да се престори, че изпада в криза, за да прекрати разпита. Но да направи това, я достраша, тъй като нямаше представа дали ще се получи естествено. Усмихна се някак криво – така или иначе щеше да получи пристъп, ако останеше още малко в кабинета.

- Защо ходите на психиатър? – попита Монев.
- Защото…защото…как да Ви кажа… през студентските си години получих тежка и продължителна хистерична криза.
- От какво я получихте, наясно ли сте?
- Предполагам, че я получих заради неспособността си да се приспособя към действителния свят. Нали знаете, когато човек потъва в своя си свят, се чувства защитен от всичко. Беше ми много тежко.
- Взимахте ли хапчета?
- Да!
- Какви?
- Антипсихотици.
- Сега пиете ли ги?

- Да, но само когато се чувствам много зле – сега Катерина се чувстваше спокойна, намали бдителността си и започна да изпитва необходимост да излее душата си.
- Колко пъти месечно посещавахте психиатъра си?
- Не ходя при него всеки месец. Два-три пъти годишно.
- Какви бяха симптомите Ви?

Катерина Мирославова сведе поглед някак смутено. Личеше си, че не иска да говори за това:

- Предпочитам да не отговарям!
- Чувахте ли гласове?
- Преди много години и то само за няколко дни.
- Тези гласове, ако си спомняте, караха ли Ви да убиете някого?
- Не, не са ме карали… - отвърна Катерина, като изведнъж започна да заеква.

Тази промяна на състоянието на Мирославова направи впечатление на Монев. Дали събудените спомени не я терзаеха? Или пък внезапният въпрос за убийство, след като бе говорила за болестта си, я стресна?

Съпругът Ви знаеше ли, че сте болна?

- Да, знаеше само той! И родителите ми знаят, разбира се! Но никой друг! Пазехме го в тайна! А Вие от къде научихте?

Следователят се засмя доволно:

- От телефона на Тодор. Сред контактите в списъка беше записано: „психиатър“. Позвънихме на лекаря и така се свързахме с него.
- Не знаех, че Тодор е записал телефона на Цветанов. – някак замислено и дори със съжаление в гласа отбеляза Катерина. Тя се ядосваше така, сякаш беше пропуснала някаква подробност от изключителна важност и започна да гризе несъзнателно ноктите си.

Монев почти се смая от студенината, с която вдовицата спомена името на съпруга си. Нямаше нито едно трепване на гласа или дори мигване на окото. Младият мъж се съмняваше тази безчувственост да се дължи на някакъв вътрешен героизъм.

- Кажете ми, често ли се карахте със съпруга си?
- Не особено често! Но Вие знаете…почти всички двойки се карат.
- Съседите Ви казват друго.
- И защо трябва да вярвате на тях, а не на мен? Само заради една истерия, в която съм изпаднала в деня на убийството?

Следователят се засмя и каза някак доволно:

- Хитра сте Вие, Катерина Мирославова, но не толкова колкото си мислите, че сте.

Младата жена се смути от тези думи, още повече, че Евгений Монев сякаш я беше разучил и можеше да изкара наяве някой неин недостатък, с което да я обърка.

- Ще Ви задам отново въпроса: често ли се карахте?

Катерина помисли за миг и отвърна:

- Да.
- За какво се карахте?
- За всичко. И за най-дребното. Аз съм хистерична, но Вие вече знаете.
- Да, знам. Но може би нея вечер причината е била по-сериозна?
- Не, не беше сериозна – отвърна Катерина и на следователят му се стори, че тя излъга.
- За какво тогава сте се карали?
- Защото той излезе.
- И какво от това?
- Аз…аз просто него ден не се чувствах добре и си го излях на него.

Монев помълча за миг – отговорът й беше напълно приемлив, но все пак някакво подозрение го измъчваше. Изведнъж той реши да зададе не само подвеждащ, но и потвържадаващ въпрос, което впрочем не бе редно:

- И така… значи Вие знаехте за застрахователката?
- Не, нищо не знаех за нея – отвърна бързо Катерина.
- Но за любовницата му, за Елена, също нищо не знаехте?
- Току що Ви казах, че не я познавах и че не съм чувала нищо за нея.

- А от къде тогава знаете, че Елена и застрахователката са една и съща жена?
- Не знаех – с тих глас, в който се чувстваше отчаяние отвърна Мирославова – Просто Вие ми зададохте въпроса така, че аз бях веднага готова да отрека всичко, преди още да сте ме попитали.
- Случват се, разбира се и такива работи – престори се, че й вярва Монев и сетне попита – тоест Вие твърдите, че не знаете нищо за Елена?
- Не знаех и още не знам – добила смелост, отвърна Катерина.
- За какво изпаднахте в истерия онази вечер?
- Казах Ви. Защото той излезе.
- Ревнували ли сте Тодор някога?
- Не, никога.
- И за това знаете коя е била любовницата му?
- Не знаех коя е тя, преди да ми кажете Вие!
- Ще видим това, ще видим – повтори Евгений Монев – знаехте ли нещо за Елена?
- Не. Нищо.
- Защо сте блъснали Тодор по стълбите?
- Ядосах се, бях в криза.
- Знаехте ли къде отива?
- Не знаех.
- Защо сте били в криза?
- Не исках да оставам сама.

Монев я погледна така, сякаш й казваше: „Не лъжи“. Мирославова се притесни, защото ясно съзнаваше, че той не й вярва. За това реши да му отговори по следния начин, рискувайки кризата да я обхване напълно:

Нямате право да ми задавате въпросите така, без ред. Как мислите, че ще Ви отговоря. Вие…Вие ме подозирате. Подозирате, че аз съм убила съпруга си. Как бих могла да го направя? Как? – и в пристъп на отчаяние Катерина избухна в плач – Какво съм Ви направила? Какво? Мислите ли, че не усещам, че не усещам как се опитвате да ме

накарате да призная, че аз съм извършила престъплението? Че аз съм извършила нещо, за което дори и не подозирах, че бих могла да извърша?

- Успокойте се! – някак променен и със състрадание й каза Монев, след което предложи – Добре. Разкажете ми какво се случи с Вас и Тодор, преди той да излезе.

Мирославова спря да плаче и погледна към следователя, който с цялата си предубеденост вече я гледаше насмешливо. Тя виждаше, че той не вярва, че тя е истински опечалена вдовица. Монев сякаш усещаше, че младата жена е изпаднала в истерия от страх да не я обвинят (което впрочем беше напълно естествено), но нито веднъж не се разчувства при споменаването на Тодор.

- Ще Ви разкажа – поуспокоена Катерина се съгласи да говори – тъкмо се бях върнала от разходка с приятелки. Бяхме отишли на кафене. На връщане от заведението бях напазарувала, за да приготвя нещо за вечеря. Тогава Тодор ми съобщи, че ще бъде навън с приятели. Попитах го при кого отива, но той не ми каза. Добре, нека не ми споделя, казах си, но вътрешно се ядосах. Цялата се разтреперах. Попитах го крие ли нещо от мен, но той отрече. Отговорът му ме вбеси и аз започнах да обиждам. Той само стоеше като вцепенен и ме гледаше някак с досада. Отдавна беше привикнал с истериите ми и може би дори вече не му правеха впечатление. Казах му, че не е трябвало да се ражда, че не съм виждала по-отвратително същество от него. Тогава той ми каза, че трябва да се разделим и за това ще говорим, когато се прибере. Аз изпищях с колкото сила има в гласа ми и сетне го попитах защо постъпва така. Тодор каза, че му е омръзнал животът с вечни скандали. Не ми каза истината, за да не ме засегне. Бяха му омръзнали вечните ми душевни кризи. Аз разбрах подтекста и крайно бясна, започнах да хвърлям чашите и чиниите, които само преди няколко минути бях наредила на масата. Той ме гледаше с някакво отвращение, с омраза дори, искаше час по-скоро да се махне от вкъщи, да не ме вижда. Съвсем полудяла започнах да го удрям. И за моя изненада, Тодор за пръв път ме удари. Съвсем леко, все едно леко ме бутна. Но аз разбирах много добре, че той желае наистина да ме удари, но не смее да го направи. Прочетох това в очите му и когато той се запъти към стълбите, аз го блъснах.

Претърколи се до последното стъпало. Тръгна без да ми каже дума. Просто се изправи, отключи вратата на къщата и излезе. Сетне аз започнах да пищя, да извивам тялото си и най-сетне легнах на пода, изпаднала в хистеричен ступор.

- Това ли и всичко? – попита Евгений Монев, като погледна Мирославова с изпитателен поглед.
- Да, това е – отвърна Катерина, като отмести очите си от неговите.
- Вие криете нещо – каза изведнъж следователят.
- Не, не крия – и младата жена се взря в лицето му, за да покаже че не се крие нищо.
- Вие сте ревнували, Катя Мирославова. Чисто и просто сте ревнували...от любовницата му, за която може би знаете, от приятелите му, било Ви е страх, че ще Ви остави. Че ще Ви замени. Не отричайте!
- Да, може би ме е било страх да не се разведе с мен. Но че е имал любовница, не знаех.
- Добре – съгласи се някак разсеяно Монев.
- Но когато Катерина излезе от участъка, следователят прати човек да я следи за няколко дена – за да разбере къде ходи младата жена и какво прави.

6

Гавраил по своята същност бе благонравен и може да се каже, без преувеличение, човек на Христа. Беше завършил философия и работеше като учител, но основно се интересуваше от богословието. Не можеше да приеме мисълта, че по света имаше много онеправдани хора и това терзаеше по някакъв особено болезнен начин душата му. Никога не се бе карал с никого, не обвиняваше другите за нещастията, които го бяха споходили и винаги поемаше вината не само за своите, но и за чуждите грешки. Смяташе, че хората са прави да го отбягват, защото е невротичен, че са прави да го подиграват, за това че не се бе превърнал в част от тях. Не съдеше никого, не търсеше причината за злото сред

другите, а просто гледаше на тях, на интригантите и на наставленията им, на месенето им в чуждия живот като на нещо естествено, без което те щяха да са разболеят психически и на нещо, от което те имаха огромна необходимост, за да продължат да живеят и за да се справят с нещастния си живот. Той разбираше, че те имат огромна необходимост да са зли, защото иначе нямаше да могат да преживеят и един ден, без да повярват, че лошото е нещо напълно нормално. Младият мъж искрено ги съжаляваше и прощаваше на тези деца грешките, които бяха извършили срещу него и срещу други свои братя и сестри, тъй като това бяха изпълнени със завист, тоест вечно страдащи души. За него хората със своята жестокост, дори и неосъзната, бяха малки, още недозрели негови братя, които са се изгубили и които не съзнават какво правят. Щом Бог ги беше създал такива, значи те трябваше да продължат да живеят в илюзията на злото, защото тяхната скрита мисия бе, да открехнат хиляди истини на онези, истинските хора, създадени от Него с някакъв по-висш замисъл (като самият Гавраил не смяташе, че спада към последната група хора). За Велизаров дори шестдесетгодишни хора бяха невръстни, живеещи в своя малък, удобен свят. Младият мъж рядко схващаше механизмите на интригите, но всякога долавяше всяко зло и беше готов да го понесе, без да отвърне на удара, за което много биха го обвинили в незрялост. Не отвръщаше на обидите, поради някаква странна леност на съзнанието. За него всичко бе декор, театър, в който останалите играеха, но той от висотата на своята нравственост сякаш наблюдаваше детските им игри и им прощаваше грешките, които извършваха срещу него. Оправдаваше останалите с тежкия живот, който са водили и това бе достатъчно, за да почувства, че не трябва да ги обвинява в нищо. Винаги бе услужвал на другите, и то не от доброта, както сам казваше, а защото не знаеше как да постъпи иначе. Единственото, което желаеше бе да се отърси от страстите на живота и да стане наблюдател на чуждите съдби.

По-стечение на обстоятелствата, когато беше петнадесет-шестнадесет годишен, се озова на религиозен лагер. Бе изпратен в манастира „Света Марина“, Добричко с още няколко деца. Последните наистина бяха малки – момичета и момчета между седем и четиринадесет годишна възраст. Единствено иподяконите, двама братя, работещи в Катедралата, бяха на неговата възраст, но те общуваха само помежду си. В манастирът

живееха единствено игуменът и един послушник, Марек, който до половин година щеше да се замонаши. Режимът тук бе изключително лек. Ставаше с в шест сутринта, после всички се събираха в двора на манастира, където най-официално се вдигаше знамето. Следваше закуската, като при самата закуска, както и обед и вечер, сервираха и раздигаха масата лагеруващите. Всяка сутрин се ходеше в манастирската Църква за половин часова литургия. След това, до обяд, се водеха религиозни беседи с игумена, както и с двете богословки и богослова, които придружаваха лагеруващите. След обяда имаше почивка, в която Гавраил си правеше разходки в близката местност, а другите две момчета изработваха къщички за птици. Следваха религиозни учения, поливане на огромната градина с рози от големите деца, но привечер отново се ходеше на литургия. След забавата, при която децата сами трябваше да измислят игрите и заниманията, се сваляше знамето. Лягаше се много рано, някъде към десет часа, като спяха по четирима в стая. Събота, на вечернята, всички се изповядаха, а неделя се извършваше Света литургия, след което лагеруващите се отправиха на поход до близката местност.

След лагера Гавраил реши да прочете Новия Завет. Но през студентските си години си направи и специална тетрадка по богословие. Рядко ходеше на Църква, но още по рядко се изповядваше и взимаше Свето причастие. Продължаваше да живее уединено, почти без да общува и да се забавлява, както правеха много от връстниците му. Вероятно, също така, бе преживял някаква много трагична любов, която бе оставила отпечатък по лицето му – в меланхоличните му очи се появяваше някаква носталгия, мъката от нещо недоизказано и недоизживяно, някакво чувство, което сякаш нямаше да има край. Беше си пуснал дълга коса, както и брада и мустаци, които много отиваха на изпитото и бледото лице и му придаваха някакъв мъченически вид. След време реши да пости целогодишно, да спре да пие и да пуши. Дори напоследък през главата му минаваше идеята да поживее четири-пет месеца в манастир.

Когато младият мъж узна за смъртта на брат си, потъна в дълбока печал и след работа започна да се разхожда до морето, макар и времето вече да бе застудяло. Пътьом към плажа, мина покрай Храма и реши да влезе за малко вътре. Купи си парафинена свещ, защото вътрешно се страхуваше да купи восъчна. Щом Велизаров влезе в Църквата, остана

някак изненадан. На състоящата се веначвка се бяха събрали глухонеми. Самите младоженци бяха такива и не чуваха нищо нито от думите на свещенника, нито от песнопенията. В цялата тази общност дори и децата бяха глухонеми и общуваха помежду си и с родителите си с жестове. Малко по-настрани от отеца стоеше преводачката – жена с напълно нормален слух и говор. Тя жестикулираше с ръце и всички погледи бяха съсредоточени именно към нея. Гавраил се загледа в децата, които не можеха да вдигат шум, а само сновяха между седалките. Тези невинни създания, помисли си Велизаров никога нямаше да чуят шума на разбиващите се в брега вълни, никога нямаше да чуят песента на листата, нито да изразят радостта или гнева си гласно. Те нямаше да могат да опознаят красотата на всеки един звук, но въпреки това още от сега, осъзнаваха положението си и бяха привикнали към него. Каква ли могъща сила можеше да притежава у себе си всяко едно малко, увредено по рождение или наследствено болно дете, което живееше всекидневно със своя недъг?

След като постоя в Църквата, помоли се коленичал и запали свещ за упокой за Тодор, Гавраил си тръгна. Искаше да поговори с някого, но това беше невъзможно, защото брат му Андрей се беше затворил в себе си, както правеше, когато дълбоко страдаше и не допускаше никого до себе си. Гавраил имаше слабостта да разкрива мислите си, и то основно на непознати. Позволяваше си подобно нещо, тъй като притежаваше способността да прецени точно другия. Всъщност въпреки точната си преценка, Гавраил често се отдаваше на своята склонност да идеализира. Да, той прекалено много мислеше, анализираше и отдаваше внимание и значение и най-дребната случка или разговор. Но все пак мислите му бяха някъде отвъд тази действителност и слухът му следваше нишките на множеството разговори. Дали всичко това, всъщност не го караше да се стреми към безпогрешност и може би за достигната в живота истина? Гавраил знаеше по свой собствен начин, че е близо до тази истина: или може би сам себе си заблуждаваше? Възможно ли бе да достигне тотална разкрепостеност на духа, до прозрение? До единение с Бога като проява на душевно спокойствие? Беше ли се доближил поне малко до Бога с цената на жертви и страдания? За какво бяха послужили покаянието, емпатията,

недосегаемостта от нищо лошо в живота? За нищо… или най-вероятно за нещо, което Гавраил все още не беше готов да посрещне.

Докато вървеше, Велизаров се загледа в едно от близките заведения. Край разположените пред постройката маси забеляза едно около осем-девет годишно момиченце. То бе изключително слабичко, дори кльощаво и явно недохранено. Беше облечено в много стари дрехи, които очевидно са принадлежали на някоя негова по-голяма сестра. Момиченцето почистваше масите, раздигаше празните чаши и чинии и метеше пода. Най-вероятно детето получаваше стотинки за работата, която извършваше. Нямаше съмнение, че идваше от много бедно и голямо семейство – със сигурност имаше поне още пет-шест братя и сестри. Щеше трудно, докато работи, да завърши основното си образование. След осми клас щеше да се омъжи и да започне да ражда деца, да работи по дванадесет-четиринадесет часа някъде, да живее във вечни скандали с мъжа си, който вероятно след време щеше да се пропие. Така на двадесет годишна възраст, това все още така невинно дете, щеше да е узряло преждевременно и да се е състарило, без да е разбрало, че животът има и хубава страна. Гавраил се замисли за миг – можеше ли да й даде пари или щеше да накара момичето да се почувства като просякиня? Отказа се да направи това, още повече, че детето изглеждаше твърде гордо и честолюбиво, и това си личеше от всеки негов поглед и действие. Променил решението си, Велизаров продължи по пътя си.

Когато стигна до морето, почувства как някаква огромна мъка стяга сърцето му. Всичко изглеждаше някак пусто, мрачно и силуетите, които от време на време мяркаха, изглеждаха като извадени от някакъв роман или картина. Можеха ли да се върнат дните, когато Гавраил се събираше или излизаше заедно с двамата си братя? Не, нямаше никога да се върнат. Всеки път, когато двамата Велизарови останеха сами, между тях ще витае някакъв хлад, някакво неизразимо страдание? Беше ли възможно в такъв момент да не си спомнят за Тодор? Липсата му щеше да внесе някаква дистанция в отношенията за винаги, но щеше да ги сближи още по-силно и да ги накара да се грижат един за друг повече от преди. Дали Евгений Монев щеше да приключи бързо следствието и да разреши случая? Щяха ли останат безнаказани убийците на брат им? Изведнъж Гавраил се почувства още

по-самотен и побърза да се прибере, за да дочака с нетърпение появата на Андрей, който все още се бавеше в музея. Щяха да застанат един срещу друг мълчаливо – единият щеше да пие, да подтиска мъката си, а другият щеше да потъва в един мъчителен и болезнен свят, в който сенките по стените щяха да го стряскат.

7

Някъде привечер Даниел Стилианов излезе от дома си, без да погледне към никого и се запъти към една от близките градинки. Той беше около двадесет и шест годишен, вечно болен и невротичен. От години живееше сякаш в безтегловност – нямаше представа нито за времето, нито за минаващите си години, нито за пък това къде се намираше. Живееше в един и същи апартамент, който беше стар и разхвърлян и отблъскваше с вида си. Още от много малък Даниел се беше изолирал от света, не общуваше с околните и всякакво събиране с повече от двама души го натоварваше и изтощаваше и то до толкова, че той свикна да живее уединено. Той дори не подозираше собствената си самота – тя му се струваше напълно естествена. Никога не бе имал приятели. В училище, когато получаваше кризи и лягаше на пода в пристъп, го биеха и въобще съучениците му се забавляваха с болестта му. Ходеше винаги лошо облечен, с твърде старо и износено облекло, и то не защото не притежаваше средства да си купи ново, но защото нямаше необходимото желание за това. Всяка новост, всичко лъскаво, както и цветно, го отвращаваше. Кожата му беше жълтеникава, а лицето прорязано от бръчки; очите – вечно мътни и блуждаещи. Той отблъскваше. Разбира се, младият мъж ясно съзнаваше това, при все че изместваше вината за нещастието си от себе си и я прехвърляше върху другите. Кой знае, може и да беше прав? Смяташе, че изолираността му се дължи именно на прекалената му чувствителност, което пък от своя страна бе причина и за непрекъснато подутите му вени. Родителите на Даниел бяха починали преди години и след тяхната смърт, той прекъсна и малкото връзки, които имаше с хората (впрочем той никога не бе имал каквато и да е била близост с жена). Единственото от което се интересуваше Даниел бе литературата, за това и

апартаментът му бе препълнен с книги, повечето от които изчетени. Самият млад мъж работеше като продавач на книги на една сергия. Четеше през цялото си свободно време и то толкова, че бе загубил връзка с действителността и вече не може да намери границата между собствения си, но изкуствено създаден свят, и между реалния живот. Дори с усилие влизаше в магазините, тъй като не знаеше какво да напазарува и се страхуваше от продавачките – струваше му се, че те му се подиграват. Едвам поздравяваше съседите си. Той намразваше всичко, с което имаше досег, но подобна омраза се дължеше на непълното осъзнато неудовлетворение от живота, който водеше и парадоксално – искаше да води. Въпреки това Даниел съзнаваше, че трябва да насочи това чувство към себе си и се опитваше до колкото може да го направи чрез самообвинения и чрез най-различни налудности. Това бяха проявления, на пръв поглед странно свързани и противоречиви. Едно от тях бе сънната парализа – състояние, което го обхващаше както преди заспиване, така и след събуждане и се изразяваха по-различни начини. Сенките по прозореца, раздвижващата се заключена брава; тежестта в гърдите – ледена тежест на жаба; неясните, но все пак различими фигури на тапетите, образите по стените. Но всичко това бе съпътствано от мигрена, крампи, пулсиране в тялото, бълнуване, унасяне и сетне внезапно стряскане. Но най-изключителната част от това състояние бяха среднощните срещи с Черния човек. Това бе един твърде странен господин, с неизбистрено в съзнанието на Даниел лице, който често го посещаваше по време на боледуванията. Не си говореха, но онзи се появяваше изведнъж в тъмнината, стряскайки младежа и му се усмихваше с някаква страшна усмивка. Впрочем усмивката не бе чак толкова плашеща, но по-скоро издаваше зловещо предзнаменование и пробуждаше у Даниел чувство за вина, страх, омраза и объркaност.

Черният човек, всъщност, не бе единственият Даниелов приятел, но такива още бяха и героите от любимите му книги, както и авторите на тези произведения. Например младият мъж имаше навика да разказва на познати и непознати за разговорите си с тези персонажи и отдавна умрели творци. Обикновената реплика в подобен случай беше: „Както казва моят приятел Дикенс“, след което поясняваше: „Защото аз го намирам именно за такъв. Разбирате ли, чувствам го близък“. Или пък изведнъж съобщаваше, че

често разговаря с даден писател. Дали заради всички тези образи или пък поради самотата си, Даниел често не смееше да погледне в огледалото, още повече, ако това огледало бе голямо. Струваше му се, че сякаш всеки момент самият негов отразен образ ще изчезне и на негово място ще се появи нечий друг. Или пък че зад самия Даниел ще се появи някакъв ужасяващ на вид човек.

Друго проявление представляваха паник атаките, които обземаха младежа, както навън сред хората, така и в задушния, мръсен апартамент. Даниел никога не знаеше какво да прави и защо го прави, но още от малък, от време на време, в съзнанието му проблясваше мисълта, че него го очаква нещо, което щеше да го накара да се освободи; някаква мрачна цел, скрита дълбоко в подсъзнанието. Като атрибути към това проявление бяха трескавостта, която не му даваше покой и го тормозеше най-силно от всичко и която младият мъж не бе в състояние да контролира. Както и последвалата отпуснатост, тъй като въпреки своята припряност и невротичност, породени от психическото му състояние, Даниел бе изключително ленив човек и именно поради своят леност, породена от вътрешен страх, че ще се провали, не можеше да направи абсолютно нищо със себе си и с живота си.

От няколко дена насам, Стилианов беше в криза. Дори не отваряше сергията с книги, но само си стоеше вкъщи. Струваше му се, че хората го следят и знаят всяка една негова мисъл. Смяташе, че го шпионират през стария му телефон, през телевизора и въобще през всички възможни техники, които притежаваше. Съседите му със сигурност го подслушваха двадесет и четири часа и единственото, от което се интересуваха беше неговото състояние. Или така поне разсъждаваше този болен и съвсем уплашен човек. Тресеше го – лицето му гореше, а тялото му трепереше като от студ. Усещаше някакво прищракване в главата, особено когато я положеше върху възглавницата. Сякаш нещо живо, което мърда, се опитваше да излезе от мозъка през ушите му. Почти спря да се храни и да пие вода и придоби съвсем измъчен вид. Даниел дори нямаше представа какво яде. Загуби вкус, но и храната до която се докоснеше, придобиваше друг вид – от само себе си се разваляше и сякаш се превръщаше в нещо друго, в нещо необяснимо. Автомобилите, тези страшни машини, чиито звук долавяше през прозореца на апартамента си изведнъж го стряскаха с

клаксоните си. Понякога, докато гледаше в нищото, виждаше предметите и обстановката като накъсани ленти и образи, които подобно на снимка от фотоапарат застиват и сетне на тяхно място се появяват други. Хората четяха мислите на Даниел, както той вярваше, и знаеха и най-малкото нещо, което преминаваше през главата му. Тези, останалите хора, не идваха да го накарат да признае греховете си, въпреки че го упрекваха, защото искаха да го измъчат до край, да го накарат да повярва, че именно той, Стилианов, е най-грешният човек на земята. Същевременно думите, под форма на мисли, се вкореняваха в съзнанието му, сетне се повтаряха и накрая се превръщаха в чужд глас – в глас на жена, която се опитва да го контролира. Даниел много добре съзнаваше коя е тази жена и се страхуваше от нея, умоляваше я да му помогне, сякаш тя беше всемогъща и можеше да чуе неговата мисъл. Защо, защо тя не идваше при него? Защо не му помогнеше? Тя, която бе едновременно и неговият палач, неговата богиня. Какво искаше тя от него, защо го измъчваше. Ах, ако можеше да я срещне, тогава всичко, всичко щеше да се изясни. Той щеше да й сподели преживяното от неделя насам, а тя щеше да му каже дали нещата са правилни, дали е взел правилното решение, дали е доволна от него. Свързваха ги тези отвратителни пари, които той взе и които сега искаше да изхвърли. Те стояха, съвсем нови, на масата в стаята му и той, откакто ги беше оставил там, не искаше и да ги погледне. Можеше да ги изгори, но се страхуваше. Но ако ги изгореше, така без да иска, можеше да предизвика някакъв тайнствен ритуал, чрез който съвсем да обърне съдбата срещу себе си. Кой тогава щеше да му помогне? Бог ли? Та Той не съществуваше, човек сам бе господар на живота си. Нали всички души, след като хората умрат, щяха да отидат в Ада, където властваше всемогъщият сатана. Нещастието, нещастието бе единственото, което съпътстваше човека през живота му и доказателство за това прозрение, бяха започналите халюцинации, които основно бяха мирисни и слухови. Дори вече не му се смееше безпричинно, както и отново бе започнал да се смее на тъжни неща. Изказваше на глас мислите си, разхождаше се часове наред безцелно, желаеше да се разсъблече пред хората или да мастурбира на публични места. Всички хора, които го заобикаляха, говореха само и единствено за него, подсказваха му какво да прави, чрез изражението на лицата си. Сега Даниел имаше важна мисия – бе осъзнал превъзходството си над останалите хора,

бе разбрал, че е единственият, от когото произтичаше злото на Земята. Дори беше спрял да изпитва удоволствие от четенето, беше станал напълно бездушен и нищо не му носеше радост. Всеки един нов ред, който прочетеше се забиваше в съзнанието му и Даниел вече не можеше да запомни и минимална информация от книгите – струваше му се, че главата му ще експлодира от новите знания, както вече веднъж се бе случило. Бяха започнали съвсем да избуяват налудностите, т. нар. ирационални убеждения, които включваха не само мисълта, че някой го преследва и контролира от разстояние, но и че е омагьосан. Вярваше, че всяко едно действие на околните е предварително замислено от тези, които го следят – че всичко е някаква сцена, в които хората играят театър, с единствената цел да го сплашат или да променят характера му. Смяташе че познатите му – съседите – са променени, превърнали се в съвсем различни. Светът не беше същият. Колко, колко го беше страх Даниел! Страхуваше се от тези, които четяха мислите му, но без тях той се чувстваше изгубен. Сега, сега повече от преди можеше да им се противопостави и не искаше да става безучастен повече към това, което хората се опитваха да направят с него. След толкова години в страдание, Даниел бе достигнал до мисълта, че именно чрез налудностите се опитва да разбере како се случва в с психиката му. Най-вероятно вече щеше да е здрав, ако не беше срещнал нея, тази студена и ужасна жена, която обърка живота му. Как можеше да се отърве от мислите си за нея или по-скоро от мислите за това, което тя така дълго и упорито се опитваше да го накара да направи…

8

Адалия излезе от дома в добро настроение, което се развали от изсвирването на фериботa, който акостираше в езерото и от звука на влака, който минаваше в този момент под хълма, на който беше разположен тази част от квартала. Когато излезе от двора, стана свидетел на разправията, водена от няколко дни между съседите й. В отсрещната къща живееха двама старци със съпругите си – това бяха бай Жельо и брат му бай Пешо. Точно сега бай Пешо и стрина Цона, която живееше със съпруга си, сина си и снаха си, се караха

След като продължи да върви, Адалия се отправи към работата на една своя приятелка, с която си бяха уговорили среща.

Адалия беше болезнено чувствителна. Непрестанно превърташе в ума си всички пъти, в които я бяха обиждали и обвинявали за нещо. Някаква огромна ранимост обхващаше душата й, когато самата Петрова не изпадаше в истерия. Страхуваше се от всеки скандал, от всеки глас. Щом видеше хората край себе си, тя усещаше присъствието им като грубо нарушение на личното й пространство. Всяко едно движение я плашеше, всеки едни по-остър тон я караше вътрешно да се разтреперва и се забиваше в съзнанието й. В такива минути й идеше да се разплаче.

Когато най-сетне приятелката на Адалия се появи, двете се отправиха към един от близките до центъра квартали и там се разположиха в едно приятно на вид заведение. По-късно дойдоха и други млади хора и се оформи една весела и приятна компания. Както обикновено от масата на която седеше Адалия, се вдигаше голям шум и останалите клиенти на заведението се обръщаха към младежите. Трябва да се отбележи, че Петрова се чувстваше добре тук. Когато разговаряше с приятелки, не се съсредоточаваше върху непознатите хора, чийто живот служеше единствено, за да тормози Адалия. Тъй като се намираше добра компания, Петрова почти не обръщаше внимание на непознатите, които се опитваха, говорейки си помежду си, да изкарат наяве нещо твърде интимно от живота й. Впрочем Адалия винаги се чувстваше самотна. Почти никога както в училище, така и в университета, не бе имала приятели. Въпреки това, като малка Адалия прекарваше голяма част от времето си навън. Когато не учеше или не четеше книги, тя играеше в квартала с останалите деца. Игрите им не бяха обикновени – малчуганите измисляха най-различни, както ги наричаха „приключения“. Изследваха изоставения бункер и се караха с наркоманите, които ходеха там да се дрогират; воюваха с останалите групички от квартала или пък се целеха с тях с камъни и джанки; качваха се по покривите на блоковете и крещяха колкото им глас държи, за да дойде някой собственик и да ги подгони надолу по стълбите към входа; разместваха писмата в пощенските кутии или обувките, оставени

пред апартаментите. Разхождаха се из Стара гара и релсите, катереха се по изхабените вече вагони и тичаха пред наближаващия влак. Вдигаха чистачките на автомобилите или пък обръщаха на обратно страничните огледала или пък изпускаха въздуха на гумите. Влизаха в рушащи се и изоставени къщи, за да ги превърнат, както казваха, в своя база. Звъняха по апартаментите и къщите и бягаха, за да не ги хванат. Няколко пъти бяха крали от магазините и то не защото нямаха пари, но заради тръпката да ги заловят. Заяждаха се с хората, за да започнат последните да ги гонят. Запознаваха се с най-различни жени и мъже на всякаква възраст и разговаряха с тях, щом ги видеха. Обикновените игри не се нравеха на Адалия. Като поотрасна Петрова продължи да се среща с приятели, но често се разхождаше сама из града, наблюдавайки хората, които минаваха покрай нея. Адалия беше плаха в социалните контакти и много добре съзнаваше това. Въпреки че родителите й се самообвиняваха за тази нейна слабост в ущърб на нея самата, тя знаеше, че те нямат никакво отношение .Скованост, проявяваща се в това, че много бавно вземаше решения, изпадаше в нервни кризи, боледуваше, пушеше цигари, а през студентските си години спеше до късно и не ходеше на работа. Все пак се сърдеше, когато разни хора я коряха за гореспоменатите й недостатъци. Опитваше да се промени, но беше безуспешно. Въпреки, че беше интелигентна и талантлива, както и много упорита и се опитваше да прави това, което трябва, не се харесваше. Можеше дори да се каже, че на моменти се мразеше. Искаше да промени характера си, но беше до толкова горда и честолюбива, че дори пред себе си не признаваше, че всъщност не иска да се променя. В редки случаи биваше обхваната от енергия и тогава изпълняваше разни домашни задължения или пък учеше до умора (всъщност тя и когато изпадаше в летаргия, пак четеше). Сетне я завладяваше някаква леност, изпадаше в депресивни състояния и се самообвиняваше. В такива моменти не искаше да живее, но все си казваше, че все пак е хубаво да се живее. Объркана и нерешителна – но нейната нерешителност важеше само за дребни неща от типа какво трябва да напазарува, като за важните неща все пак се появяваше решителност – тя нямаше за какво друго да се хване, освен за таланта си на писател.

Докато Адалия и приятелите й седяха в заведението, в близката градинка, на една пейка, се бяха разположили три момичета. Изведнъж край тях се появи група циганки на

същата възраст като трите момичета. Двете групички започнаха да се карат. Стана ясно, че половин час преди това трите момичета погледнали към циганките и поради тази причина последните бяха дошли да се отмъстят. Последва бой, който циганките провокираха. Хората, стоящи в заведението, гледаха безучастно, но няколко мъже, с доволен вид на лицата, снимаха с телефоните си боя. В първия момент Адалия се вцепени, но сетне се запъти към участничките в кавгата. Циганките я изгледаха подигравателно, без да ѝ обръщат внимание и сетне си заминаха. Изведнъж Адалия си спомни как веднъж, в пристъп на ярост, бе тръгнала да гони сестра си. Именно тогава ѝ беше казала:

- Представих си как забивам острието в окото ти и пробивам черепа ти.

Само след пет минути обаче, сестра ѝ я бе прегърнала. Адалия сякаш беше очаквала, че това ще се случи. Петрова обичаше безкрайно прелестното създание, което до преди малко гонеше с хладното оръжие. Възхищаваше се от сестра си, не можеше дори да се представи, че нещо лошо може да се случи с нея и дори само мисълта, че тази красива и интелигентна, толкова чувствителна и нравствена млада жена може да се разболее, я караше да страда и да се просълзява. Щом сестра ѝ се разплачеше, от очите на Адалия бликваха сълзи – нима има по-голямо нещастие от това другата да страда? В същото време двете, съзнавайки огромната любов помежду си, не се смущаваха да се обиждат с най-долни думи и да се бият. Адалия често ставаше агресивна със сестра си, и то, нека отбележим – не от злоба и завист. Петрова биваше много жестока, щом изпаднеше в истеричен пристъп и вършеше неща, за които после горчиво съжаляваше. Тя смяташе, че с постоянните си пристъпи – и впрочем това бе самата истина – предизвиква мрачни състояния у сестра си, вгорчава живота ѝ и я тласка към нещо тъмно. Адалия съзнаваше, че това бе огромен, тежък и непростим грях, нещо ужасяващо, и вината, която я раздираше, не би могла да откупи стореното. Петрова дори често си мислеше, че заслужава хиляди пъти по-тежко отношение, заради това, което правеше с най-близкия си човек. Защо не реагираше агресивно, когато в училище и в университета, често я обиждаха, подиграваха, опитваха се да ѝ диктуват живота ѝ и я обвиняваха? Може би си връщаше всичко, но върху нея, върху сестра си

Сетне погледът на Адалия се отправи към други хора край и в заведението. Тя непрекъснато следеше думите и лицата на околните, защото й се струваше че чрез тях ще разбере какво трябва да прави. Например ако беше се скарала с някого у дома някой непознат на улицата, чрез мимики или чрез това, което говори, ще й покаже, че е направила нещо ужасно.

Съвсем уморена от тежки мисли, Адалия реши да си тръгне – не й се стоеше повече сред приятелите й. Истина бе, че когато беше сред тях тя се чувстваше много добре – напълно здрава и почти щастлива. Но този път съзнанието й не можеше да се успокои. Тя се сбогува с младите жени, които когато разбраха за намерението й да си върви, започнаха горещо да я увещават да остане с тях. Ала Петрова бе непреклонна – точно в него момент й се прииска да се види с Андрей. В този момент се чувстваше напълно свободна, успокоена и нямаше помен от вчерашната й хистерия. Младата жена знаеше много добре, кога и къде работи Велизаров. След около половин час той трябваше да приключи работа и ако Адалия побързаше, можеше да го свари, когато излиза от Етнографския музей. Скоро стигна до сградата, която се намираше в долната част на града и застана на отсрещния тротоар, където седна на една, скрита от автомобил пейка. От това място имаше добър изглед към входа на сградата и също така Адалия бе скрита от очите на излизащите навън музейни дейци. Към шест и половина привечер, пред входа се появи някаква млада жена. Последната беше слаба, със стегнато тяло, но лицето й Петрова не можеше да види. След около десет минути Андрей излезе от работа и сърцето на Адалия започна да тупти в гърдите й силно. Тъкмо се изправи от мястото на което седеше, когато същата тази млада жена се приближи към Андрей и го прегърна. Двамата говореха тихо и Адалия не можеше да долови думите им, още повече, че вятърът ги отнасяше някъде далеч. На Петрова и мина мисълта да се приближи до Велизаров и неговата, очевидно, близка приятелка, но сетне се отказа. С какво право можеше да отиде при тях? Как щеше да реагира самият Андрей и въобще трябваше да си измисли оправдание, за това че се намираше точно пред неговата работа. За това Адалия се опитваше да си тръгне така, че никой от двамата – Велизаров или пък жената – да я видят. Почти тичешком се втурна към близкия ъгъл и се опря на стената на близката сградата, като цялото й тяло потръпна. Сега

беше далече от това, което видя и се успокои. Петрова не си зададе въпроса дали тази жена е в интимни отношения с Андрей, или пък е просто негова най-обикновена приятелка. Така или иначе Адалия знаеше, че някой ден – близък или пък далечен – ще се събере със своя така красив възлюбен, чиято канелена кожа все още усещаше по себе си.

Някъде по същото време, когато Адалия видя Андрей с младата жена, или по-скоро час по-късно, Гавраил Велизаров се връщаше от работа пеша, като нарочно не бе взел автобуса, за да се поразходи и да помисли, което вече бяхме споменали, обичаше да прави. Неусетно се оказа в горната част на града, а именно в кварталите с множество блокове, пустеещи паркове и изоставено сгради. Атмосферата тук бе повече от потискаща и можеше да докара човек до ужасно състояние на душата. Гавраил се помисли: „Добре, че не е лято, че съвсем щях да се разстроя на това място." Наблъскани като че ли в малки кутийки, хората тук бяха получили жилищата си още от времето на социализма – самите апартаменти бяха дадени, заради това, че бяха работили в заводите в близкия малък град. Изведнъж времето, твърде капризно и непостоянно, се натъжи – топлите кадифени нюанси на есента бяха отстъпили място на сивите и студени краски. По улиците не се мяркаше жива душа – сред тези пусти, бетонни и високи сгради, Гавраил усещаше още по-осезаемо някакъв хлад, който го завладяваше и го пренасяше в един сюрреалистичен и недоловим сякаш за никого другиго свят. Тъй като беше твърде наблюдателен и със силно развита интуиция, той се приближи към силуета на един непознат мъж. Последният носеше черни домашни дрехи и беше закрил главата си с качулка. Въпреки това, когато Гавраил се размина с онзи, видя лицето му, което за миг се бе открило. Това бе ужасяващо бледо, дори жълтеникаво и изпито лице, чиито очи имаха налудничев поглед. Между устните се появяваха един-два оцелели зъба, а носът му беше премазан и сплескан. Тялото на непознатия бе твърде гъвкаво – сякаш мъжът бе готов всеки момент да избяга и да се скрие. Някакво странно чувство накара Гавраил да тръгне след този тип. Велизаров се стараеше да върви колкото се може по-безшумно. Онзи за няколко секунди зави зад

ъгъла и се чу женски писък. Младият мъж веднага изтича и стана свидетел на следната сцена: чудакът се опитваше да изтръгне чантата на някаква жена, като последната пък не изпускаше от ръце дръжките на същата тази чанта. Гавраил удари крадецът и онзи побягна без да вземе нищо.

- Добре ли сте? – попита загрижено и с някакво състрадание Велизаров.
- Да, да… - побърза да отговори жената, която впрочем не се сети да благодари за помощта.

Гавраил се вгледа внимателно в непознатата. Тя може би нямаше още двадесет и пет години, но изглеждаше твърде състарена и изтощена. Не носеше грим и бе облечена съвсем просто – в дънки, блуза и черно яке. Под издаващите умора очи си личаха огромните сенки. Устните й бяха съвсем бледи, почти без цвят. По загрубялата кожа на ръцете й се личаха следи от стари рани – може би белези вследствие на професионална травма?

- Да Ви изпратя? Вие къде отивате? – съвсем мило попита Гавраил.
- Прибирам се. Живея тук наблизо, няма нужда – отвърна вече по-спокойно младата жена.
- Предпочитам да дойда с Вас – настоя младият мъж.
- Добре… - леко несигурно отвърна момичето.
- Впрочем аз съм Гавраил – опита се да се запознае с нея Велизаров.
- Михаела. Приятно ми е – и когато каза името си, тя леко се изчерви.

Известно време вървяха в мълчание. После се сетиха за опита за кражба. След като изчерпаха и тази тема, започнаха да говорят за странични неща, които нямаха общо нито с единия, нито с другия. Впрочем Михаела работеше в един шивашки цех вече шеста година – от както беше завършила училище. Работният й ден продължаваше близо дванадесет часа – от осем сутринта до седем вечерта. Понякога се налагаше да ходи в цеха и събота, без да й плащат допълнително за това. За разлика от някои други подобни цехове, където работничките имаха три почивки, тя и нейните колежки имаха само обедна почивка. Тук преобладаваха основно жените – имаше един-двама мъже, които бяха кроячи. За усиления труд, който извършваше всекидневно, получаваше четиристотин и осемдесет

лева, като миналата година тя и останалите шивачки не бяха получавали заплата три месеца. Често се случваше някоя от колежките й да пострада по време на работата. Така например този ден шевната машина бе премазала ръката на приятелката й и бе счупила всичките й пръсти. Днешният ден бе изключително тежък и стресиращ за работничките от цеха.

Животът на Михаела бе твърде еднообразен. Всяка сутрин тя ставаше рано, още по мръкнало, не хапваше почти нищо за закуска, но си приготвяше сандвичи за обяд. Сетне отиваше на работа, където денят й преминаваше в разкрояване на тъкани, изработване на отделните части на облеклото и шиене на шевна машина. В почивката едвам изяждаше обяда си и основно пушеше. Тя бе страстна пушачка, но поради липсата на повече почивки, нямаше възможността да се докосва часове наред до цигарите. Пише много кафета рано сутрин, тъй като много й се спеше. Тръгваше си от цеха, така както и пристигаше – основно пеша, без да използва някакъв транспорт, тъй като нямаше пари за такива разходи. След като се прибереше, започваше да готви за вечеря, но отново едвам се докосваше до храната. Не използваше почти никога интернет, за това си пускаше понякога телевизора и гледаше това, което даваха на екрана. Лягаше си сравнително рано – към десет-десет и половина вечерта, тъй като все по-често усещаше нужда да спи повече. Това, вероятно, се дължеше най-вече на болестите, които беше получила вследствие от професията си. Михаела страдаше от невропатия, която с течение на времето предизвика и появата на захарен диабет. При лошо време, и особено нощем, китките й изтръпваха силно. Усещаше постоянни болки в мускулите, а нервът на рамото й бе прещипан. Прешлените на врата й пукаха при всяко извъртане на главата, а тези на кръста я боляха от седенето на едно място. Болката в лявата плешка се разпространяваше и към рамото. Освен това започваше да диша все по-трудно, заради материалите, които се използваха в цеха. Впрочем преди три години Михаела беше преживяла трудова злополука и един ден ставата на лакътя й бе започнала да се пълни с вода. Наложи се да отде до спешното и там със спринцовка изкараха водата, която се беше насъбрала. Гипсираха ръката й и дълго време след това младата жена трудно раздвижваше ръката си.

Все пак ставата не бе започнала да се рони и след седмица в болничен, Михаела отново се намираше на работното си място.

Неделята младата жена прекарваше еднообразно. Тя нямаше пари за нищо и можеше да си позволи единствено разходка из квартала или в парка. Пушеше долнокачествен тютюн, от който дробовете й свистяха, а нощем се раздираха от ужасна кашлица. Не използваше превозни средства и ходеше само пеша. Почти не се хранеше, освен че нямаше апетит, нямаше и пари за да си купува продукти. Ядеше съвсем малко един или най-много два пъти на ден, основно вечер, след работа. Не си беше купувала нови дрехи и обувки от много години, да не говорим за червила и лакове или пък някакъв друг грим. Зимата носеше изхабеното си палто, което съвсем беше избеляло и изтъняло. На лекар почти не ходеше – само веднъж годишно, за да получи нова рецепта, за лекарства. Но и тези лекарства не купуваше редовно – пиеше ги два-три пъти годишно, когато вече не можеше да трае болките, които сковаваха тялото й. Когато беше студено не пускаше парното или каквато и да е била печка, за да не се увеличава сметката за тока. Топла вода почти не използваше – къпеше се с хладка вода и то съвсем набързо. Не плащаше за интернет, тъй като не го ползваше и имаше много стар телефон, модел от преди много години. Разбира се имаше телефонно устройство – модел от преди десет години, но не се обаждаше на приятелите си, а си уговаряше устно срещи с тях. Живееше с баба си и основно общуваше с нея, но старата жена съвсем се беше побъркала и имаше нужда от специални нужди. Михаела трябваше да й купува лекарства и храна, да я къпе, дори понякога да я храни. Грижеше се с много любов за старата жена, която я беше отгледала, след като родителите на Михаела бяха починали. Парите, които получаваше момичето не стигаха за нищо, нито съвсем нищожната пенсия на старицата. За да изкарва повече, Михаела работеше понякога събота и неделя през деня, като охранител в заведение.

- Много настървено дърпахте чантата си. Още миг и струва ми се, щяхте да започнете да налагате крадеца. – отбеляза по едно време Гавраил.
- Днес получих заплата – отвърна Михаела и сякаш с това обясняваше всичко.
- Но и документите, лична карта – добави замислено Велизаров.
- Да, и тях – като че ли изведнъж се бе сетила младата жена.

- Впрочем с какво се занимавате? – попита Гавраил.
- Аз съм шивачка. А Вие?
- Учител по философия. Също така съм и училищен психолог.
- О, колко хубаво – усмихна се Михаела – занимавате се с деца.
- Да, но аз преподавам на по-големите. С малките се занимавам, само когато идват при мен или ги изпращат учителите.
- А за какво ги пращат? Заради семейни проблеми ли?
- Не…заради проблеми в училище. Знаете ли… децата понякога могат да бъдат много жестоки. Гледаш, играят си, едни такива съвсем невинни и чисти. И в един миг някои започват да удрят другарчетата си. Или пък в междучасието да крадат джобните им. В едно осем-девет годишно дете могат да се прокраднат чувства като злоба и завист, но Вие знаете. Вгледаш се по-добре в такова дете и веднага улавяш животинското в лицето му.
- Но това, предполагам, се дължи най-вече на средата – отвърна с плам Михаела.
- Имате право, но само до някъде – усмихна се Гавраил – доброто възпитание спомага на децата да се стремят към нравственост и духовност, дори самите те да не са нравствени и духовни. А дисциплината ги кара да се чувстват отговорни, когато им мине мисълта да се подиграват на друго дете. Такова възпитание липсва в съврменното образование. Рядко се срещат учители, които да формират идеали у учениците. А и самите ученици станаха много диви: за повечето от тях понятия като гордост, чест и достойнство не съществуват. Така че цялата задача пада върху родителите, а не всички успяват сред задълженията си, да обърнат специално внимание на цялостното духовно развитие на децата си. Въобще цялата система, в която живеем, опорочава подрастващите. Част от тях, още съвсем малки, имат свободен достъп до интернет и телевизия, а медиите и различните, забранени все още за тях сайтове, спомагат за бавната им деградация. Информацията, която се поднася на едно по-малко дете, трябва да е подбрана. Идолите, на които се прекланят някои деца не са писатели и мислители, а звезди, учавстващи в шоу програми. Обикновено това са просташки предавания и нямат децата имат вина,

за това, че ги гледат, а вина имат тези, които допускат създаването на подобни телевизионни програми. Но има, разбира се, и такива деца, при които не средата е виновна за лошото им възпитание, а самата им вродена злост. Заради каква среда едно десет годишно дете ще започне да прави номера на друго дете, само защото това друго дете има по-добър успех от него? У децата трябва да се развива въображението – да ги оставяме да играят навън на воля. Да ги оставяме да правят детски бели навън, да се забавляват както искат. А не да следим дали са се прибрали в точен час и дали играят пред къщи. Детските лудории трябва да бъдат нещо напълно естествено. Впрочем може би аз Ви натоварвам?

- О, не – отвърна Михаела бързо – стана ми интересно. Аз много обичам децата. Обичам да играя с племениците си и да им чета приказки. Те са деца на братовчедка ми и с тях се виждам рядко, но им се радвам истински. Те са изключително мили и възпитани, но навън се превръщат в истински герои в приключенията. Винаги кипят от енергия и дори, когато направят някоя беля пред мен, не мога да не им се усмихна. Освен това са и много интелигентни. Макар, че момчето е на шест години, а момичето на пет, вече могат да четат и се опитват да пишат. Но това, разбира се, е благодарение на майка им, която се занимава с тях. Вече чух за няколко случая, при които деца на тази възраст, още не могат да говорят правилно. Момчето вече рисува много добре, а момичето знае някое и друго стихотворение наизуст. А като чуят музика, така се завъртват в приказен танц. Малки ангелчета, паднали от небето.
- Вие сте една изключително мила жена – каза й изведнъж Гавраил и едва, когато изрече тези думи, осъзна смисъла им.

Михаела се изчерви и видимо се смути от комплимента. Стана й неудобно и започна да играе с катарамата на колана си и да обръща косата си на различни посоки.

- Вие също сте много мил – отвърна младата жена – забравих да Ви благодаря за преди малко…Често се случва, когато се появи някой друг, по време на кражбата, да се скрие или да не реагира.
- Нищо не съм направил – смути се и Гавраил.

- А, ето. Стигнахме до моя вход. Благодаря, че ме изпратихте.

Сетне младата жена застана с гръб към блока, в който живееше, обръщайки се лице в лице с Велизаров. Стори й се, че той за малко щеше да я целуне. Бяха на много близко разстояние един от друг и тя сякаш усещаше дъха му по лицето си.

Ако искате.. – започна малко неуверено Михаела – може да си разменим телефонните номера.

Гавраил сякаш леко се стресна от това предложение и попита на шега:

- Не се ли притеснявате, че съм психопат-убиец?
- Не, вече познавам такива: шефовете ми.

Велизаров се засмя леко на шегата, след което извади мобилния си телефон и записа сред списъка с телефонния указател, цифрите, които му продиктува младата жена.

- Прозвънете – каза му тя.
- Моля?
- Звънете ми, за да запиша Вашия номер.
- А, да.

Когато ритуала по разменянето на кординатите, приключи, Михаела побърза да каже:

- Аз се прибирам. Лека вечер и още веднъж благодаря!

След което се засмя и се скри зад портата на входа на блока. Гавраил остана няколко минути като замаян. Може би щастието съсвесм скоро щеше да му се усмихне.

11

Тези дни Катерина Мирославова не отиде на работа, а мина през личната лекарка, за да получи болничен. Стоеше си вкъщи сама, отдадена на страданието. Палеше цигара от цигара и лежеше в стаята си, като от време на време скачаше от леглото и започваше нервно да се разхожда из стаята. По едно време започна да извива ръцете и краката си и

да стиска все сила зъбите си – получаваше хистерия. Катерина често изпадаше в хистерични пристъпи. Първата й истерична проява настъпи още във втори клас, когато беше още осем-девет годишна. Но на двадесет и една години изпадна в тежка психоза, като дори удряше клетата си майка, която просто се опитваше да й даде вода. Година и половина след това, вече почти оздравяла, Катерина изпадаше в страшни кризи. Майка й й предложи да си купи кутия цигари, но Катерина, раздразнена, че трябва да харчи пари за ежедневния си, и впрочем доста скъп, каприз, се развика. Тогава майка й, съвсем основателно, й каза думи, които я жегнаха. Катерина съвсем полудя. Излезе на двора, развика се, обърна масата и пейките, отиде при кучето и започна да го рита, след което счупи цял един клон от тънкото, едвам пораснало прасковено дръвче. С целия глас, който имаше, започна да плаче и да крещи, че не иска повече да живее. Но искаше да се махне от тази къща, да избяга; ако се наложеше, щеше да спи на някоя пейка или на гарата. Майка й не я пусна да излезе навън. Впрочем Катерина често ставаше агресивна – не беше такава единствено, когато изпадна в психоза, тъй като тогава, както смяташе, бе контролирана от една жена, която й говореше от километри разстояние. През студентските си години носеше със себе си джобно ножче, не за да го използва за самозащита, а за да сплаши този, който я обвини че е разглезена, че не работи, че няма интереси (последното не бе истина).

В училище Катерина бе подигравана. В прогимназията често се караше с циганите в класа, а дори веднъж, когато й се подиграха за една хубава, наистина хубава, пола и Катерина отвърна, почти й разбиха носа. После, в гимназията, класа започна да я отбягва – изведнъж никой не искаше да говори с нея. Някои от момичетата караха приятелите си да й звънят по телефона или пък сами се обаждаха от скрити номера и мълчаха в телефонната слушалка. Катерина изпадна в тежка депресия, която впрочем не повлия на успеха й, и спря да се облича добре, рядко си миеше или сресваше косата, в училище не ядеше, не пиеше вода, не пушеше, не ходеше до тоалетна и в междучасията не ставаше от чина. Започна да чува за себе си странни неща – че е убита, смачкана, грозна и гнусна – все лъжи, целящи да я уязвят. След това съучениците й извикаха няколко момчета от съседния клас, за да й се подиграват. През студентските си години Катерина отново беше изолирана

– не говореше с никого, нямаше приятели, не се забавляваше. Ходеше на лекции, в библиотеката и сетне се връщаше в общежитието.

Често Катерина обикаляше улиците безцелно – вървеше съсредоточено напред и сякаш не виждаше нищо около себе си. Потъваше в своя свят, където чрез въображението си се превръщаше в известна. Знаеше, че не е възможно просто така да се сдобие с популярност и това я разяждаше в миговете, когато отново се приземяваше след летенето в облаците.

Катерина се считаше за разглезена и емоционално незряла. Още от много малка съзнаваше, че е ленива и това не й пречеше, а напротив – даваше й свободата да не прави нищо. Тъй като познати и непознати идваха ей така при нея, за да й кажат как да живее, Катерина чувстваше, че егото й е наранено. Лесно прие мисълта, че е емоционално незряла – тя крещеше на всякъде. Ту защото се объркваше, ту защото се чувстваше в безизходица, или смяташе, че всички хора искат да поправят характера й. Но изключително трудно прие твърдението, че е разглезена. Тази вярна присъда я докарваше до депресивни състояния. Крепеше я единствено мисълта, че пише, че твори. Моментите, в които създаваше разкази и повести бяха от малкото, в които се чувстваше свободна, в които можеше да се приеме такава каквато е, без да се обвинява. Живееше в своя си свят и като малка живееше така, сякаш всичко в живота й ще бъде поднесено. С течение на времето, бавно по бавно, бе започнала да гледа на живота през призмата единствено на своите интереси – и то, за да докаже, че не е разглезена.

Когато Катерина изпаднеше в еуфория, смяташе, че няма по-добър писател от нея самата. Осъждаше голяма част от останалите поети и прозаисти и много точно определяше грешките им, въпреки че самата тя не умееше да пише кой знае колко добре. На такива хора, обаче, както и на всички таланти, Мирославова не завиждаше. Подобно чувство не изпитваше и към красивите момичета и жени, но най-чистосърдечно им се възхищаваше. Злобата й, обаче, се разпростираше, върху хората, намерили своето място в живота. Завиждаше на успелите жени, които бяха постигнали нещо. Скоро омразата й се прехвърли върху развилите се мъже, в това число и върху вече покойния й съпруг, когото тя никак не обичаше и за когото се беше омъжила от страх да не остане сама. От вътре я

човъркаше някаква ужасяваща мисъл, когато даден човек постигнеше целите си и съзнанието, че самата тя, Катерина, няма представа как да живее, не й даваше покой денем и нощем. Защото Мирославова често се самосъжаляваше, че за нищо не става. Другият случай при който младата жена не успяваше да успокои болната си душа, бе когато видеше щастливи или просто смеещи се хора. Те сякаш я упрекваха, за това че е нещастна, макар че не бе имала някакви сътресения в живота, а те страдащите, бяха весели. Струваше й се, че щом тя е нещастна и страда, останалите също трябва да се измъчват душевно. Катерина искрено желаеше смъртта на доволните от себе си и живота хора. В такива моменти, разяждана от омраза, Мирославова не спираше, подобно на циганка, да кълне. Впрочем озлоблението към света се прокрадна в сърцето на Катерина в началото на студентските й години. Тогава веднъж тя чу да казват за нея: „Тя мрази всички момичета“. Което не беше вярно – тя мразеше всички хора, а не само момичетата. Имаше ли смисъл да се занимава с момчета, при положение че почти всички такива, които познаваше, бяха много под нивото й (което бе истина)? А и как да не мрази останалите човешки същества, когато те си противоречаха, когато й казваха как да живее и какво да прави със себе си, от какво да се интересува – тези хора й казваха противоположни неща и я объркваха, тя не знаеше на кого трябва да се подчини и получаваше раздвояване на личността.

Всъщност Катерина, дълбоко в себе си, се страхуваше от хората. Изпитваше необясним ужас, щом трябваше да мине край група млади мъже и жени. Притесняваше се, когато те се смееха на нещо и й се струваше, че й се подиграват. Цялата се разтреперваше, когато трябваше да отиде при личната си лекарка и да стои сред другите пациенти; също така щом се налагаше да отиде на някакво събитие или да разговаря с неприятни за нея лица изпадаше в хистерия. Мирославова не можеше да забрави снизходителните погледи, тези съучастнически смигвания, отнасящи се към нея. Катерина много добре съзнаваше, че познатите й се отнасяха с нея като към някакво малко дете, което трябва да бъде поправено и това я вбесяваше и не й даваше покой дни наред.

Сега Катерина стоеше сама в празната къща. Смрачаваше се и всичко наоколо й изглеждаше някак страшно. Лампата сякаш сама висеше във въздуха, а нещо невидимо бе

изправило дръжката на прозореца. Фигурите на тапетите сякаш се смаляваха и уголемяваха, играейки по стените. На Мирославова й стана някак тъжно без Тодор. Преди да се омъжи, Катерина никога не бе имала истинска и споделена любов. Дори и в съпруга си не беше влюбена, но се бе омъжила за него, за да не остане сама. За деца дори и не помисляше – с ежедневните кризи, които получаваше, не би могла и да си помисли да създаде потомство. От много малка се влюбваше постоянно, но не споделяше чувствата си, за да от страх да не бъде отблъсната. За това се фантазираше за любов. Дори до толкова се вживяваше, че си измисляше, че някой е влюбен в нея; въобразяваше си че има приятел, но всъщност човека, когото тя харесваше, дори и не подозираше, че Катерина е влюбена в него. Упорито разказваше на приятелките си, че дадено момче я харесва и по едно време и сама започна да си вярва. След време попадна на няколко чужденци и тръгна с единия от тях, който човек бе не само женен, но и имаше дете. След това като по чудо срещна Тодор и след като излиза с него няколко месеца, той й предложи брак. Няколкото седмици щастлив семеен живот отлетяха бързо. Сетне Мирославова започна да се държи странно. Сякаш в присъствието на съпруга си Катерина ставаше друга. Изведнъж радостта и безгрижието, изписани на лицето й, отстъпваха място на тъгата и мрачните усещания. Чертите й се изопваха, а устните й се извиваха в пренебрежителна усмивка, който усмивка, освен това изразяваше и отвращение.

Катерина си спомняше с мъка за дните, когато живееше с Тодор. Всяка вечер стоеше с часове и мислеше за смъртта на съпруга си. Не съжаляваше за това, че той беше убит, но се страхуваше от промяната, която щеше да настъпи скоро в живота й. Сега си спомни съвсем ясно, сякаш всичко отново се случваше пред очите й, как случайно попадна на следа, която я отведе към вярното предположение, че Тодор има любовница. В деня, в който започна всичко, Катерина имаше силно тензионно главоболие и виждаше накъсано като поредица от картини, околния свят. Беше една лятна събота и Мирославова тъкмо се бе върнала от разходка с приятелки и от сергиите на пазара. Въпреки болките в главата, се чувстваше в добро настроение. Когато се прибра, завари в къщата единствено Гавраил – Андрей беше на работа, а Тодор бе излязъл и бе оставил бележка в спалнята: „Ще се върна късно, не ме чакайте за вечеря“. Катерина се беше ядосала от тези думи и за това

реши да потърси съпруга си по мобилния му телефон. Но Тодор не отговаряше на позвъняванията ѝ. Това негово поведение я подлуди и я накара да се почувства така, сякаш светът около нея се срутва. Включи лаптопа му, за да се опита да влезе в профилите на социалните мрежи, в които се беше регистрирал самия Велизаров. Тогава забеляза, че при една от тези социални мрежи, Тодор не бе излязъл от профила си. Катерина попадна на дълга кореспонденция на съпруга си. Оказваше се всъщност, че последният си пишеше с някаква жена – Елена. От съобщенията, които си разменяха любовниците, ставаше ясно че се срещат често. Когато Тодор се прибра у дома, Мирославова се престори, че нищо не е станало. Цяла нощ не можа да спи и на ум ругаеше другата. Прикриваше злобата, която изпитваше към мъжа си, като се обръщаше към него с някаква пресилена и престорена любезност. На следващият ден го попита:

- И тази вечер ли ще се виждаш с приятели?
- Да – отвърна някак разсеяно той и Катерина долови в погледа му тревожност – Не съм се виждал от цял месец с Н. Накрая ще ми се разсърди и ще помисли, че нарочно го отбягвам. Нали знаеш какъв е…като си науми нещо, после човек не може да го разубеди.
- Разбирам – отвърна съпругата меко – не бива да пренебрегваш приятелите си.

Тези думи като че ли успокоиха леко изнервеният Тодор и приспаха бдителността му. Но вечерта, когато той се канеше да излиза, се обърна към Катерина:

- За къде си се облякла и гримирала? Ще излизаш ли някъде?
- Може би.

Когато Велизаров затръшна входната врата, Мирославова потрепера, затаила дъх. Не знаеше колко време трябва да изчака, за да го последва и хукна надолу по стълбите. Спря се за миг преди да излезе на двора и сетне плахо изтича на улицата. Огледа се на всички страни и сетне забеляза фигурата на съпруга си – мъжът вървеше към посока идеален център. Катерина тръгна след Тодор, като от време на време се спираше притеснена да не би той да я забележи. По едно време младият мъж се обърна на зад, но съпругата му имаше достатъчно време за да се скрие зад един автомобил. На Мирославова ѝ се стори, че Велизаров я е забелязал и за това е забързал ход. След известно време Тодор застана

до един от паметниците по надолу – беше очевидно, че чакаше някого. Когато минаха десетина минути към Велизаров се приближи някаква хубавка на вид и елегантно облечена жена. Последната, едва пристигнала, се хвърли в обятията на Тодор. Съпругът и любовницата се целуваха на публично място. При вида на тази любовна сцена Катерина изпита неимоверна омраза не само към Тодор, но и към Елена. Измамената съпруга се прибра бясна у дома. В следващите дни бе разсеяна на работа, не излизаше навън с приятелки, но окажеше ли се насаме с Велизаров, го отбягваше и го гледаше с цялата злоба, на която бе способна. Тодор, разбира се, виждаше, че Катерина му е ядосана, но не можеш да разбере за какво. Дали бе успяла да узнае най-сетне за неговите авантюри? Знаеше ли тази ненормална жена за Елена? Беше ли опасна както за него, така и за любовницата му? Но какво толкова можеше да се случи…може би щеше да се прояви поредната истерия и с това проблемът да приключи.

Катерина Мирославова отхвърли този спомен, който я измъчваше от седмици наред и се загледа в силуетите в тъмната стая. Сетне, изведнъж, във възбудено състояние, трескавост и с тик на очите, Катерина изтича навън. Излезе на улицата, уплашена от сенките, които се появиха из къщата. Дали душата на Тодор не бе успяла да премине в отвъдното и сега се намираше сред света на живите? Дали не се опитваше да я обсеби и измъчва? Не, Катерина не можеше повече да остане в тази къща. Младата жена беше излязла навън без да се преоблече – с рошава коса, в черен клин и сива туника отгоре. Не си взе мобилния телефон – не можеше да носи никакви устройства, тъй като смяташе, че я следят по тях. Навън се озърташе подобно на престъпник – всички хора, които срещнеше, я шпионираха. Катерина бе уверена в това от шест години насам. Дали не четяха мислите ѝ, дали не ѝ залагаха капани. Катерина трябваше да бъде много внимателна, ако искаше да избегне опасността от мрежата от хора, които я следяха. Беше се стъмнило, така че те щяха да я държат под контрол по трудно. За да не я шпионират, Мирославова вървеше по тайни и тихи улици. Но по едно време се спря, цялата вцепенена. Ами ако в действителност някой я следеше, някой от полицейското управление? Защото Катерина често успяваше да различи действителността от илюзията. Въпреки страха, който я обземаше, младата жена продължи да върви. Скоро, обаче, силите я напуснаха – вместо

да подтичва, тя започна да се влачи. Не, беше невъзможно да стигне до крайните квартали. Или пък разходката щеше да я ободри. Но какво ободрение! Хората се опитваха да я манипулират. Две жени се говореха. Едната каза на другата:

- За теб развод не съществува ли?

„Тя на мен, на мен го каза!“ – помисли си Катерина – „Иска да ми обясни, че е можело да се разведа.“

- Малко по-късно някакво момиче през смях се обърна към мъжа до себе си:
- И какво ще ми направи жена ти? Ще ме убие ли?

„Не. Това е невъзможно! Какво общо имам аз със смъртта на Елена?“.

Съвсем изтощена, отпусната, с пребледняло лице и налудничев поглед, Катерина стигна до блок №140. Позвъня по домофона на апартамент №9, но никой не й отговори или отвори. Позвъня няколко пъти като в промеждутъците изпуши една цигара. Накрая се отказа да търси собственика и натисна звънеца на апартамент №5. Жената, която се обади бе мила и услужлива и отвори вратата на Мирославова. Сетне младата жена се качи на петия етаж.

12

Даниел Стилианов се беше увил в леглото. От няколко дена не беше напускал апартамента. Не се хранеше, вода почти не пиеше и само пушеше цигари и пиеше евтиния алкохол, с който още миналата седмица се беше заредил. Не правеше абсолютно нищо – не ходеше на работа, не четеше книги, не гледаше филми и не слушаше музика, не излизаше с дънгалаците и дори не беше влизал в банята. Денем спеше, а нощем, обхванат от ужас, не спираше да се разхожда из къщи. Разговаряше с мъртвите си роднини – родители, баби и дядовци, вуйчовци и братовчеди. Опитваше се да спре с мисълта си престъпленията, които беше извършил – масовите самоубийства на хората от града, катастрофите, природните катаклизми, мъченията по затворите и войните по света. Бореше с онзи страшен звяр – създание, съставено от всички възможни гадини на земята –

който нахълтваше в апратамента, сетне в спалнята и накрая пълзеше край леглото. Нещо не спираше да пука из мебелите, възглавницата и от всички стаи на дома. Сетне мебелите в хола започнаха да се раздвижват и да променят местоположението си, но Даниел не виждаше това, защото се криеше под одеалото в спалнята. Точно по времето когато на вратата се позвъни, младият мъж се опитваше да открие чрез съзнанието си нова Вселена, като в същото време се бореше и с гласа, който го контролираше. Стилианов стана от леглото и се запъти към входната врата. От страх, че може да го следят, той погледна боязливо през шпионката и видя…нея. Какво търсеше тя пред дома му? Какво още искаше от него? Сърцето му започна да бие силно, а съзнанието му се замъгли. Не, не трябваше да я допуска близо до себе си. Тази вещица искаше да го погуби, да го измъчи до край. Въпреки че не искаше да я пуска в апартамента, напълно подчинен от нея, той ѝ отвори вратата. Но нито самия Стилианов, нито неканената му гостенка забелязаха фигурата, която стоеше на площадката между този и долния етаж.

- Какво…какво правиш тук – попита заеквайки Даниел, който впрочем вече бе изпаднал в треска.
- Аз... не знам къде да отида – отвърна му Катерина.
- А аз сякаш има къде да отида… – грубо я съсече Стилианов.

Той искаше да я отпрати, но се страхуваше от нея. Сега обаче освен страх от Катерина, изпита и състрадание. Тя може би умираше. Цялата беше пребледняла, трепереше и едвам се държеше на краката си.

- Пусни ме вътре…- примоли си Мирославова – няма при кого да ида. Няма и с кого да поговоря. Тежко ми е на душата.

При тези думи Даниел я покани в апартамента. Когато влязоха в хола, Катерина най-свободно се разположи на дивана и помоли за чаша вода.

- Защо дойде тук? Мен ме следят от години. Дори телевизора си не включвам, за да не ме шпионират през него.
- Знам, че те следят. И мен ме следят, но трябваше да рискувам. А ти…ти какво правиш?

- Разговарях, но ти знаеш!
- Че от къде да знам? – учуди се Катерина.
- Нали с теб разговарях. Вече половин час ми говориш и чувам гласа ти. Обвиняваш ме, казваш ми колко съм грешен. А аз теб не те обвинявам в нищо.
- Как така едновременно чуваш гласове и мисълта ти тече нормално? Това е невъзможно. Лъжеш ме. Когато аз чувах гласове, не можех да говоря. Опитваш се да се измъкнеш като се правиш на болен ли? – Катерина говореше с голяма злоба.
- Не, не те лъжа! Как ще те лъжа като ти ми четеш мислите, като разговаряш денем и нощем с мен. Никога не бих те излъгал, никога не бих те предал.
- И аз силно се надявам никога да не ме предадеш! – с някак заплашител тон отвърна Мирославова.

Даниел стоеше настрана от гостенката си, в другия край на стаята. Сякаш се боеше да се доближи до нея, да я погледне в очите. Не можеше да понася присъствието й край себе си.

- Съжаляваш ли, че се запознахме? – попита изведнъж Катерина, а гласът й прозвуча бавно, провлачено, поради това че самата тя започна да вижда действителността накъсано.

Младият мъж мълчеше. Беше твърде съсредоточен и не откъсваше поглед от прозореца. Не мислеше за нищо, не си спомняше нищо и единственото, което правеше бе да предотвратява милионите убийства, които в този миг се осъществяваха по всички краища на света. Без глас разговаряше с Катерина, тъй като беше убеден, че тя телепатично контролира процесите, ставащи в него момент в съзнанието му.

Мирославова и Стилианов се бяха запознали преди два месеца, когато младата жена, която впрочем обичаше много да чете художествена литература, бе отишла на пазара за стари книги. Катерина се бе спряла именно пред сергията на която продаваше Даниел и го попита дали притежава издания на „На изток от Рая“ и на „Маломбра“ – италиански готически роман . Книжарят й бе отвърнал, че книгата на Стайнбек я притежава, но че ще трябва да провери дали в склада има произведението на Антонио Фогацаро.

- Елате след два дена – предложи ѝ тогава Даниел някак смутено. Той бързаше да се раздели с тази жена, тъй като тя му се явяваше подобно на мрачно видение и предвещаваше, че ще се случи нещо лошо.

Видяха се отново съвсем скоро. Катерина се опита да се сближи със Стилианов, въпреки неговото очевидно студено поведение. С течение на времето те двамата започнаха да се виждат. Не бяха влюбени един в друг, не се срещаха като любовници. Тя гледаше на него с пренебрежение и смяташе, че той е един смахнат нещастник. Но той пък се боеше от появата ѝ в живота му. Въпреки това не можеха да се отделят един от друго. Знаеха много добре, че имат нужда един от друг – тя, за да има кого да тормози психически, а той за да бъде смачкан душевно. И подобни отношения ги устройваха напълно. Срещаха се предимно вечер, събота или неделя и сядаха на някоя пейка в една отдалечена и скрита от очите на хората градска градинка. В деня, обаче, когато Катерина узна за любовницата на Тодор, отношенията със Стилианов се промениха. Мирославова започна съвсем внимателно да кара младия мъж да си мисли, че той самия не може да направи нищо без нея. Последната много добре съзнаваше, че Даниел точно в този период от живота си се намира в психотична криза. Силно се надяваше младежът да чува гласове и с течение на времето да започне да чува и нейния глас. Съвсем скоро успя да се вмъкне в апартамента му и започна да идва неканена. Щом усетеше, че Стилианов получава слухови халюцинации, тя започваше уж да го навестява в дома му. Даниел я приемаше, тъй като по време на пристъпите не можеше да понася самотата. Изведнъж младежът започна да смесва вътрешните си гласове с нейните напълно действителни думи. Усетила точния момент Катерина, съвсем обмислено и по план, даваше заповеди на Даниел и по-точно му казваше, че трябва да убие. Постепенно младият мъж повярва, че е най-големият източник на световно зло. Защо след като убиваше хората с мисли, да не стане истински убиец, като действително отнеме човешки живот?

- Съжаляваш ли, че се запознахме? – някак разтревожено и уплашено повтори въпроса си Мирославова.
- Не – отвърна Даниел – Нима мога да съжалявам, след като ти можеш да ме контролираш. След като се вселяваш в душата ми.

- Да, вселявам се в теб. И контролирам действията ти. Но ти го знаеш – този път Катерина говореше с пълна яснота. Въпреки, че самата тя беше в криза, отдавна бе минала първичната си болест и съзнаваше, че е невъзможно никой човек да контролира чрез мисълта друг.
- Значи ти… ти наистина – едвам успя да каже Даниел.
- Да…нали помниш, че ти казах, че съм се занимавала с гледане на карти и с разваляне на магии… - излъга го Мирославова
- А не можеш ли…кажи ми… да развалиш магията, с която си ме омагьосала? – с отчаяние в гласа попита той.
- Не…защото ако я разваля, ще умреш. А ти не искаш това, нали? Ако разкажеш на някого за това, което съществува между нас, ще умрем и двамата – със злобно задоволство отвърна Катерина. Тя бе напълно сигурна, че е убедила Даниел с думите си.

Сетне двамата поседя в мълчание. Мирославова се бореше със страха си и никак не беше наясно дали ще се върне в дома на съпруга си – беше ясно, че не може да остане там. На сутринта, много рано, още призори, трябваше да прибере целия си багаж и да се върне поне за няколко седмици при родителите си. Въпреки, че щеше да си тръгне от къщата на Велизарови, Мирославова нямаше намерение да преспива у тях. За това заяви на Даниел, че тази нощ ще остане да спи в неговия апартамент. Но младежа дори не изчакал последните й думи, я улови за ръката и я изтика направо навън. Катерина не беше никак учудена от реакцията му и не се разтревожи, тъй като имаше резервен план – щеше да изкара до сутринта на някоя пейка в чакалнята на гарата. По-скоро я притесняваше това дали Даниел този път щеше да се вслуша в думите й. Когато се озова на улицата, младата жена съвсем се поболя от страх – оглеждаше се навсякъде и й се привиждаше, че полицаите са по петите й.

13

Беше четвъртък, близо пет дни след убийството на Тодор Велизаров. Тази нощ Даниел Стилианов не можеше да заспи, но и не искаше, за това не прибягна към приспивателното, което стоеше на нощното му шкафче. След появата на Катерина, той сякаш осъзнал всичко, което го терзаеше, се мобилизира. Знаеше, че сега ще последва нещо от изключителна важност и повече не можеше да си позволи да изпада в криза. Сега, когато легна на леглото, започна да се чувства по-добре. Отново чуваше пукането по възглавницата, по одеалото и от мебелите. Но това пукане вече не го плашеше – Даниел, в него момент, не търсеше алогично и ирационално обяснение на звука, който го тормозеше близо два месеца. Тревожен, младият мъж се изправи и седна в леглото. Взря се в тъмнината и седна в леглото. Взря се в тъмнината и видя всичко наоколо сякаш обгърнато в полумрачен воал и дим. За да се отърси от това, което виждаше, започна да премига с очи и изведнъж дясното му око сякаш беше закрито от светлина с неясен цвят. Ала това трая само миг. Обхванат от трескавост, Даниел стана от леглото. Усещаше, че всички хора го обвиняват за това, което беше сторил. Сравняваше се с останалите хора – нравствени, добри – които не само, че нямаха силата, ако мога така да го нарека, да *престъпят*, но и помагаха на близките си. А той…той…какво беше извършил. Стилианов дори не можеше ясно и съзнателно да си спомни двете последни седмици. Вените му се подуха. Болката в дясното полукълбо предизвикваше затваряне на дясното око. А болките на тила се разпростряха по шийните прешлени и гръбначния стълб. Това беше добър знак – може би тензионното главоболие щеше да премине и да отстъпи място на болките в тялото. Замаяност и безпокойство, загуба на сила и умора обхванаха тялото на Даниел. Температурата го обхвана. „Те са заложили камери в дома ми и сега…сега аз ще се издам. Те само това и чакат.“ – помисли си младият мъж. Мисълта, че е виновен, грешен и безпомощен го завладя напълно. Даниел не можа да понесе това. Легна на пода и започна да гърчи и извива страшно тялото си. „При кого мога да отида? Кой ще спре това мъчение, това ужасно страдание? Да, да. Ще отида при тях.“. Сетне, по едно време Стилианов почти заспа, но в него момент в съзнанието му сън и действителност се преплитаха. Намираше се в огромна сграда с коридори. Атмосферата беше тъмна, потискаща, подобно на интериор от филм на ужасите. По едно време Даниел заспа в една от залите и когато се

събуди, погледна през прозореца и видя, че луната е със странно тънка форма и оцветена в ярък цвят. Стана и тръгна сред залите. Тук имаше много хора, които се опитваха да избягат от масовите убийци, които властваха на това място. Озова се в един коридор с луминсцентни лампи и тръгна към вратата в дъното. Именно от тази врата хората бягаха и търсеха начин да излязат навън. Отстрани, долепени до стените на коридора, имаше наредени множество високи шкафчета. Даниел отвори едно от тези шкафчета и видя вътре красива жена със спуснати и развети коси. Изведнъж от красавицата започнаха да изникват пипала на странно животно – земноводно или членестоногo. Стилианов остави жената там и изведнъж някакъв непознат мъж спря Даниел и му каза: „ Виж… ти провокира тази промяна у нея. Но Стилианов не можеше да помръдне – не, той не беше виновен. Но вместо да се опитва да доказва невинността, защото наистина чувстваше, че е невинен и това си беше самата истина, побърза да се слее с потока от хора, който се изливаше навън. Сетне се върна в сградата, за да потърси родителите си, които бяха останали в нея. Мярна баща си, който търсеше майка му. Сетне родителите му се събраха заедно. Даниел не успя да ги достигне, защото заспалото му донякъде съзнание искаше сънят му да прекъсне. Но будното му съзнание искаше родителите му да излязат извън сградата. Стилианов успя да направи съня си осъзнат и тъкмо щеше да промени развоя на събитията, когато целият разтреперан се събуди. Вече се зазоряваше и Даниел нямаше търпение да отиде *там*. Някъде към осем сутринта (Впрочем Стилианов нямаше ясна представа за времето в този момент) се отправи към полицейското управление.

По пътя Даниел, от страх и чувство за вина, получи странно изтръпване на ръцете и китките. Опитваше се да спаси психиката си от страданието, което го обземаше и болката се прехвърляше върху тялото. По едно време спря да чувства ръцете си и по-точно пръстите и китките си. Не знаеше какво да прави, въпреки, че много добре съзнаваше къде трябва да отиде. По пътя видя един възрастен свещеник с дълга бяла брада и черно расо. Даниел тръгна към отеца. Последният тъкмо щеше да го подмине, когато в страстен порив и в отчаян зов за помощ, Стилианов каза:

- Отче, благословете!

Свещеникът се спря, прекръсти страдащия младеж, а последният му целуна ръка. Сега Даниел се чувстваше по-уверен и по-спокоен. В душата си се надяваше, че Бог ще му прости и ще го дари с душевен покой. Друго този отчаян човек не желаеше да получи. Страданието извисява, то е изпитание, през което трябва да мине всеки, за да пречисти душата си, да достигне до катарзис и до просветление – проблясък, доближаващ се до гениалното прозрение. С огромен страх в душата младият мъж влезе в сградата на разследващите служби. По пътя вървя като на сън, без да разбира какво се случва в действителността. Вече нямаше какво да крие, за това се отправи към кабинета на Евгений Монев, сигурен в действията си. Знаеше, че трябва да потърси него, тъй като от Катерина знаеше, че именно той води следствието по убийството на Тодор Велизаров. Някаква служителка каза на Даниел да почака и младият мъж остана в коридора за около десетина минути, които му се сториха часове. Помисли си, че съвсем скоро всичко ще свърши. Включително и собственият му живот, освен ако не изживееше някакъв катарзис и не получеше просветление през идните, мрачни и тягостни години. „С какво съм заслужил това мъчение? Как стигнах до тук, аз…аз, който преди и на мравката път щях да сторя? Не, не…не ме обвинявайте, аз не съм лош човек. Какво толкова собствено направих? Не. Боже мой, аз съм виновен. Да, аз извърших това ужасно, безчовечно нещо. Но и *тя*, тя…Скоро… скоро всичко ще свърши.“

Когато повикаха младият мъж, той влезе в кабинета на следователя. Последният го посрещна пресилено радостно и го поздрави лицемерно вежливо. Даниел изпита отвращение от поведението му.

- Но, моля Ви, седнете. Разположете се – настояваше Евгений Монев.
- Бих желал да остана прав – отвърна Стилианов плахо.
- Но как така? – уж се учуди Монев и дясната му буза потрепна леко в тик – Та Вие целият треперите. А и с Вас имаме да си говорим. Ще се побеседваме спокойно.
- Че какъв разговор ще бъде това? – попита ужасен Даниел и сетне съвсем разярен продължи – нали това е разпит!

- Така ли? – усмихна се подигравателно Монев – Защо да не го наречем разговор? Ние сме двама възрастни, които имат необходимост един от друг. Ще се опознаем, тъй като не се познаваме и така всеки ще има полза от другия.

Впрочем следователят бе получил информация от служителя, наблюдаващ Катерина Мирославова, за това какъв е адреса на Стилианов и така всъщност бе узнал кой е тайнствения приятел на самата Катерина. Даниел се притесни от театралниченето на Монев. Но дори и следователят да знаеше нещо за него, какво толкова страшно имаше в това? Та нали Даниел беше дошъл, за да разкрие ужасната си тайна. „Не…не…тези хора, този човек… нямат право да се държат така с мен. Да ме измъчват, да ме следят, да ме шпионирате. Ах, дано тази сграда изгори с хората вътре."

- Но, седнете де, седнете! – продължаваше Монев да кани.

Стилианов седна на края на стола, целият изопнат като струна, но сетне се прегърби и сви рамена. Гледаше уплашено и объркано и още малко щеше да пробуди съжаление. Но следователят не се подаваше на това изражение, което в страха си придобиваха разпитваните. Съжалението у него бе нещо рядко, особено що се касаеше до взаимоотношенията му на работа.

- Времето някак се промени. До преди ден-два беше топло и слънчево, а сега изведнъж задуха един силен вятър, небето притъмня. Отразява ми се зле, главата ме боли и това едвам се понася. Но като гледам и на Вас времето влияе по такъв начин.
- Не зная…- отвърна Даниел, усещайки как все повече му призлява.
- Октомври е някак тъжен месец. В него се усещат различни нюанси. Един ден е слънчево и топло, а листата, златисти и червени, се стелят по земята. Пък изведнъж следващият ден става мрачен и дъждовен и тогава листата загниват в калта. Същото е и с хората.

Сетне Евгений Монев млъкна, сякаш потънал в размисли, но след миг се сепна и разбъбри:

- Но какво неща Ви говоря аз! Не ме слушайте! Вие си имате своите проблеми. А може би и Ви отегчавам?
- Защо се държите по този начин? Нека говорим по същество! – примоли се Даниел – Аз дойдох тук по един проблем, наистина. Но Вие знаете!

„Но ти/Вие знаеш/знаете“ представляваше един от най-използваните от Стилианов изрази.

- Че от къде накъде ще знам? – присви лукаво очите си Монев.

При тези думи Даниел искаше да му изкрещи в лицето: „Та нали Вие ме следите и шпионирате!“, но вместо това, останал без сили след нощната криза, каза:

- Така ми се струва!

Евгений Монев го изгледа проницателно и отвърна:

- Именно! Така Ви се струва! Аз дори не знам кой сте.
- Не ме измъчвайте! Нека всичко мине по реда си, както трябва – отчаяно с глух глас каза Даниел.
- Прав сте! Сега ще извикам протоколчикът – засмя се подигравателно следователят – и разпитът ще протече както трябва.

Сетне, с отдавна изработен маниер, той позвъни на някого. След около десетина минути в стаята пристигнаха двама служители на реда, както и протоколчикът. В същото време Даниел стоеше безпомощно на мястото си и се стряскаше и от най-лекия шум.

- Трите имена? – попита твърде строго Монев и маската на дружелюбност нарочно се свлече от лицето му.
- Даниел Стилианов Стилианов – отвърна някак успокоен младежът.
- Лична карта?

Разпитваният подаде документите се така, като че ли само това бе чакал.

- О, Вие сте на двадесет и пет години – някак развеселено започна Монев – Това е една чудесна възраст. Време, в което се завършва образованието, в което се създава семейство, в което човек се устройства материално, в което творците вече

отдавна са станали завършени. Според Вас какво още може да се направи на тази възраст? Може би нещо, което да изглежда изключително в нечии очи…

- Вие ми се подигравате! – някак отвеян отвърна Даниел, който от напрегнатостта на обстановката и вътрешното напрежение, се бе сковал – Защо се държите така язвително?
- О, простете! Не исках да Ви тревожа! – отвърна Монев, но очите му говореха друго – Впрочем с какво се занимавате?
- Продавам книги на една сергия.
- Обичате ли да четете?
- Това е единственото, което правя в свободното си време.
- Значи сте добър в това, с което се занимавате – замислено започна Монев – И най-важното: харесва Ви. Какво не Ви достига?
- Защо смятате, че нещо не ми достига? – засегна Даниел и започна да се оправдава, което бе един твърде вреден навик – Аз си живея съвсем добре.
- Не, не е така… заблуждавате се – отвърна Монев, който както всички манипулатори успешно вкарваше събеседника си в капан.

Изведнъж Даниел, не свикнал да общува, изпита неопределимо желание да разкаже всичко, и то не защото искаше да пробуди съжаление, но да сподели това, което го измъчваше.

- Вие сте прав! И да Ви кажа най-напред: не мога да Ви понасям. Но аз съм дошъл тук за друго. Знаете ли какво нещо е самотата? Няма с кого да размениш дума. На кого да се усмихнеш. Аз съм интроверт и непоправим песимист. А тази беднотия, това еднообразно сиво ежедневие…
- Знаете ли…не е хубаво човек да е песимист: винаги очаква най-лошото. Но още по-вредно е да си оптимист: тогава живее в илюзия. Да гледаш на живота твърде реалистично, може пък да те превърне в голям циник. Категоризирането на хората, впрочем, е чиста глупост. Ето на… противореча си. Странен навик. Впрочем… има и друг тип хора, които не живеят в действителността. Виждам, че витаете някъде другаде…в свой собствен свят със страхове и чудовища.

Даниелизтръпна. Бяха докоснали най-тънката струна в душата му; бяха извадили на показ най-съкровената му тайна.

- С какво право… с какво право – започна Стилианов да говори, но се спря, тъй като долната му челюст се вкочани и той трудно успяваше да изговаря думите.
- Или може би питате как съм узнал за Вас? – попита с някаква жестокост в гласа Монев и след като не получи отговор продължи – Че то е ясно като бял ден! Вие цяла нощ, драги, сте се измъчвали. Измъчвали сте страдащата си душа и сте решили да потърсите спасение, защото сам не сте могли да се справите.. Вие сте добър човек, въпреки всичко. Нали виждам каменното Ви като маска и бледо лице, хистеричните Ви движения. Та Вие сам ми се поднесохте, но може би това и сте искали да направите. Ако бяхте дошъл при мен след месец-два, след преминаването на самия пристъп, нямаше и да се досетя че сте болен.
- Значи… значи Вие всичко сте знаели… - започна развълнувано и уверено, но като в унес Даниел. Той съвсем не разбираше това, което му говореше Монев – Целият ми живот е инсцениран още от както съм се родил. Някой е накарал децата в училище и квартала да ме отбягват и да ми се подиграват, защото е искал да ме накара да се почувствам виновен за нещо, което съм направил. Някой е убил родителите ми, за да ме накара да се почувствам сам и изолиран. Някой е накарал и странните ми приятели, дънгалаците, да излизат с мен, за да бъда обкръжен от аутсайдерите на обществото. Някой е казал на съседите да не ми говорят и да ме гледат странно, за да се примиря, че хората трябва да ме тормозят и сетне да се самоубия, за да ги отърва от присъствието си. Но аз няма да го направя, няма да посегна на живота си. А на *нея*… кой й е казал да се запознае с мен? Може би Вие? Оказва се, че всъщност аз съм водил двойствен живот.
- Вие говорите глупости – каза Монев – Но и не сте в състояние да ме разберете точно сега. Не мога да Ви убедя, че не се раздвоявате в два живота. А какво ще кажете за нея, жената, за която преди малко споменахте?

Даниел се стресна от въпроса. До този момент младият мъж не се беше сетил, че ако издаде себе си, ще издаде и нея.

- Не искам да говоря за тази жена.
- Добре – привидно се съгласи Монев – за какаво тогава искате да говорим.

Стилианов изведнъж се смути и видимо се обърка. Нали беше дошъл тук, уж за да разкаже за всичко, свързано с убийството на Тодор Велизаров. Защо сега не можеше да изпълни първоначалното си намерение? Страхуваше ли се? Да, именно. Колко само се страхуваше. Боеше се от това, което щеше да последва.

- Искам да говоря за… - и Даниел погледна умолително към следователя. Нима последният не го разбираше?

Изведнъж Монев се смили над него и попита:

- Познавате ли Катерина Мирославова?
- Да, познавам я. Запознахме се лятото, когато душевната ми криза вече беше започнала. Тя настояваше да се сближим. Не сме били любовници.
- Какво Ви свързваше тогава?
- По него време започнах да чувам гласове в главата си. Гласът беше нейният. Тя ми помагаше, но в същото време ме обвиняваше. Чрез този глас ме контролираше. Когато спрях да чувам гласа й, й споделих, че тя е говорела в главата ми. Катерина ми каза, че телепатично се свързва с мен, защото е направила магията, чрез която може да ме контролира. То си беше истина. Дори сега се притеснявам да не би да разбира за какво говорим с Вас. Не мога да разгранича ясно, кога Катерина ми говори нормално и кога контролира съзнанието ми.
- И какво стана? Тя ли Ви каза какво да направите или гласа й?
- Не съм сигурен дали тя или гласа… Каза ми, че трябва да убия. Не поисках обяснение, защо да го правя. Това ми се стори напълно естествено.
- Как така някой ще Ви каже да убиете и Вие ще се съгласите? Пари ли Ви даде?
- Даде.
- Честно да Ви кажа…никак не приличате на наемен убиец – засмя се Монев отново.
- Не ме разбирайте погрешно. Аз не искам да хвърлям вината върху нея – разпалено отвърна Стилианов и някак си се оживи – Сега ще Ви обясня… Аз вече с мисълта си убивам хора. Те са измъчвани, изтезавани, осакатявани и убивани. Някои от тях се

самоубиват. И това е очевидно. Какво значение има дали ще наръгам един или двама души тогава?

- Вие какво, преструвате ли се? – попита Монев раздразнено.
- Но какво говорите! Аз съм напълно откровен с Вас! – едвам прошептя Стилианов.

Следователят отново потъна в размисъл, след което се обади, а в стаята думите му прозвучаха зловещо:

- Виждам, че сам ми разправяте всичко. Любопитно ми е, ще си призная, но как точно Катерина Ви убеди да убиете?

Даниел Стилианов, отнесен сякаш в друго пространство, започна да говори без да може да спре потокът от мисли, които напираха вече няколко дни да бъдат изказани:

- Дни на ред ме убеждаваше и аз сетне склоних да го сторя. Не беше заради парите. Те и до сега си стоят в апартамента ми недокоснати. Идваше привечер, когато кризата ми се обостряше. Аз само стоях и я слушах. Обещаваше ми, че всичко ще премине…че когато убия, ще съм получил силата да престъпвам. Ще се освободя от всичко. Една вечер тя ми показа снимка на съпруга си Тодор и ми каза, че ако искам всичко да се оправи, трябва да започна да го следя, за да намеря сгоден случай да го убия. Аз така и направих. Започнах да го следя. Една вечер…онази злощастна вечер…вече бях решил да приключа това, което бях започнал. Исках час по-скоро всичко да свърши. Той влезе в един блок. Блокът, край който убих него и жената. Стоях часове наред, държейки в ръцете си ножа и въжето, и чаках. Какво ли не мисли не ми минаха през главата в него момент. С мисълта си вече бях убил Тодор. Той беше се превърнал в някакво зловещо създание, което ме обвиняваше и искаше да ме погуби. Въобще не мислех за това, което ще последва. Въобще не смятах, че убивайки, аз ще отнема нечий живот. От месеци живеех с мисълта, че съм престъпник, вече Ви казах. По едно време се появиха трима…Тодор, жената и един мъж. Чувах гласовете им, там, зад ъгъла на блока. Сетне мъжът се качи горе, а жената и Тодор се приближаваха към мен. Хукнах към близката пустееща градинка и се скрих там. Те дойдоха след мен. Караха се. Жената беше изпаднала в истерия. Чух как Тодор й каза: «Прибирам се.» Чух и прибрижващи се към мен стъпки и след

миг се сблъсках с жената. Тя видя ножа в ръцете ми, изпищя и хукна да бяга на зад. Аз я настигнах и я пронизах. Падна в ръцете ми и целият се изцапах с кръвта й. От ужас не знаех какво да сторя. Още чувствам тази кръв по ръцете си. Не исках да я убивам, тя стана случайна жертва. Усещах как едвам диша и сетне как почти мъртвото й тяло се отпуска на земята. Но това трая няколко секунди, които ми се сториха цяла вечност. Защо я убих, мисля си…Може би защото тя щеше да избяга при Тодор, той щеше да разбере кой съм. Не трябваше да имам сведетели. Тогава не мислех за това, не можех да мисля трезво. Изведнъж Тодор се приближи, видя умиращата и чак след това мен. Бях изтървал ножа, след като бях наръгал жената. Тодор ме удари силно и аз паднах в прахта. Едвам бях успял да измъкна въжето и започнах да го душа с него. Тодор падна до мен, веднага хванах набързо намереният нож и го наръгах. След това го оставих полумъртъв и хукнах да бягам. Вървях бързо, не, тичах към моста, където хвърлих оръжията и изгорих изцапаните си дрехи. Сетне, пак на същото място, се преоблякох. Бях скрил под един камък нови дрехи. Не исках никой да ме заподозре. Бързо, с мисълта, че всички са узнали за това, което съм сторил, се прибрах и изкарах две денонощия в треска. Измъчвах се дълго време, че някой може да ме е видял, някой от съседите на пример, или пък че двете жертви са оцелели…Не помня нещо след това, не помня…Не мога да Ви каже кое е реалност и кое действителност…Катерина…

Даниел искаше да кажа още нещо, но се изправи, опита се да направи няколко крачки и сетне се свлече на пода. По същото време, една жена, съвсем обезумяла, вървеше покрай релсите, към стара гара. Щом видя приближаващия се влак, се хвърли под него. Машината мина през главата и тялото й и я премаза.

Обобщение

Етюдите ми са плод на мои усещания. Психологическите ми разкази са вдъхновени от наблюденията ми върху младите хора. Големият подтик получих от творчеството на Достоевски. Такива са разказът ми „Съквартирантите“ и повестта ми „Нюансите на октомври“. Също така ме провокира да пиша и магическият реализъм – „Владетелките на езерото“ и „С аромат на черно кафе“. Вдъхновявам се и от любовните чиклити. В този жанр е разказът ми „Как срещнах любовта“.